

USTAWA
z dnia 13 czerwca 2003 r.

Opracowano na podstawie: tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 189, poz. 1472.

o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej¹⁾

Dział I
Przepisy ogólne

Art. 1.

Ustawa określa zasady, warunki i tryb udzielania cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz organy właściwe w tych sprawach.

Art. 2.

Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) areszt w celu wydalenia – areszt w celu wydalenia w rozumieniu ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2006 r. Nr 234, poz. 1694, z późn. zm.²⁾);
- 2) (uchylony);³⁾
- 3) (uchylony);³⁾

¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

1) dyrektywy 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. w sprawie minimalnych standardów przyznawania tymczasowej ochrony na wypadek masowego napływu wysiedleńców oraz środków wspierających równowagę wysiłków między państwami członkowskimi związanych z przyjęciem takich osób wraz z jego następstwami (Dz. Urz. WE L 212 z 07.08.2001),

2) dyrektywy 2003/9/WE z dnia 27 stycznia 2003 r. ustanawiającej minimalne normy dotyczące przyjmowania osób ubiegających się o azyl (Dz. Urz. WE L 31 z 03.02.2003).

Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie – z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej – dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej – wydanie specjalne.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 120, poz. 818 i Nr 165, poz. 1170, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 180, poz. 1112, Nr 216, poz. 1367, Nr 227, poz. 1505 i Nr 234, poz. 1570 oraz z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206 i Nr 95, poz. 790.

³⁾ Przez art. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 18 marca 2008 r. o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 70, poz. 416), która weszła w życie z dniem 29 maja 2008 r.

- 4) cudzoziemiec – cudzoziemca w rozumieniu ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach;
- 4a)⁴⁾ dane biometryczne – wizerunek twarzy i odciski linii papilarnych pobrane w celu umieszczenia w dokumentach podróży przewidzianych w Konwencji Genewskiej w formie elektronicznej;
- 5) dokument podróży – dokument uznany przez właściwy organ Rzeczypospolitej Polskiej, uprawniający do przekroczenia granicy, wydany przez organ państwa obcego, organ polski lub organizację międzynarodową albo podmiot upoważniony przez organ państwa obcego lub obcą władzę o charakterze państwowym;
- 6) granica – granicę państwową Rzeczypospolitej Polskiej w rozumieniu ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 67);
- 7)⁵⁾ karta pobytu – dokument wydany cudzoziemcowi, który uzyskał zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, zezwolenie na osiedlenie się, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich, status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zgodę na pobyt tolerowany;
- 8) Konwencja Genewska – Konwencję dotyczącą statusu uchodźców, sporządzoną w Genewie dnia 28 lipca 1951 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 119, poz. 515 i 516);
- 9) kraj pochodzenia – państwo, którego obywatelem jest cudzoziemiec, a w przypadku cudzoziemca, którego obywatelstwa nie da się ustalić lub który nie posiada obywatelstwa żadnego państwa – państwo, w którym stale zamieszkuje;
- 9a)⁶⁾ małoletni bez opieki – małoletniego cudzoziemca, który przybywa lub przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki osób dorosłych, odpowiedzialnych za niego zgodnie z prawem lub zwyczajem;
- 9b)⁶⁾ państwo członkowskie – państwo członkowskie Unii Europejskiej lub inne państwo, które stosuje rozporządzenie Rady (WE) nr 343/2003 z dnia 18 lutego 2003 r. ustanawiające kryteria i mechanizmy określania Państwa Członkowskiego, które jest odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku o azyl złożonego w jednym z Państw Członkowskich przez obywatela kraju trzeciego (Dz. Urz. UE L 050 z 25.02.2003, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 19, t. 6, str. 109), zwane dalej „rozporządzeniem Rady (WE) nr 343/2003”;
- 10) strzeżony ośrodek – strzeżony ośrodek w rozumieniu ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach;
- 11) (uchylony).⁷⁾

⁴⁾ Dodany przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 maja 2009 r. o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy o cudzoziemcach (Dz. U. Nr 95, poz. 790), która weszła w życie z dniem 29 czerwca 2009 r.

⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 1 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁶⁾ Dodany przez art. 1 pkt 1 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁷⁾ Przez art. 1 pkt 1 lit. d ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

Art. 3.

- 1.⁸⁾ Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemcowi udziela się ochrony przez:
 - 1) nadanie statusu uchodźcy;
 - 1a)⁹⁾ udzielenie ochrony uzupełniającej;
 - 2) udzielenie azylu;
 - 3) udzielenie zgody na pobyt tolerowany;
 - 4) udzielenie ochrony czasowej.
- 2.¹⁰⁾ Każdy wniosek cudzoziemca o udzielenie ochrony rozpatruje się jako wniosek o nadanie statusu uchodźcy, chyba że cudzoziemiec wyraźnie ubiega się o udzielenie azylu lub żądanie ochrony wynika z wydanego przez sąd orzeczenia o niedopuszczalności wydania cudzoziemca albo z rozstrzygnięcia Ministra Sprawiedliwości o odmowie jego wydania.

Art. 4.

Do postępowań w sprawach uregulowanych w ustawie stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, o ile ustawa nie stanowi inaczej.

Art. 5.

Organ może odstąpić od uzasadnienia decyzji lub postanowienia wydanego na podstawie ustawy, jeżeli wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Art. 6.¹¹⁾

Jeżeli terytorialny zasięg działania oddziałów Straży Granicznej nie obejmuje m.st. Warszawy, zadania określone w art. 28 ust. 1, art. 92 ust. 2, art. 114 ust. 3 i art. 120 pkt 1 wykonuje na tej części terytorium Komendant Główny Straży Granicznej.

Art. 7.

1. Decyzje lub postanowienia wydane w sprawach określonych w ustawie mogą być przekazywane za pośrednictwem urzędów umożliwiających odczyt i zapis znaków pisma na nośniku papierowym oraz za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnych i doręczane cudzoziemcowi w formie uzyskanej w wyniku takiego przekazu.
2. Ilekroć w ustawie jest mowa o doręczeniu decyzji, rozumie się przez to także jej ogłoszenie.

⁸⁾ Oznaczenie ust. 1 nadane przez art. 1 pkt 2 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 2 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁰⁾ Dodany przez art. 1 pkt 2 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

Art. 8.

W postępowaniach i rejestrach prowadzonych na podstawie ustawy mogą być przetwarzane następujące dane cudzoziemca:

- 1) imię (imiona) i nazwisko;
- 2) nazwisko poprzednie;
- 3) nazwisko rodowe;
- 4) płeć;
- 5) imię ojca;
- 6) imię i nazwisko rodowe matki;
- 7) data urodzenia lub wiek;
- 8) miejsce i kraj urodzenia;
- 9) kraj pochodzenia;
- 10) odciski linii papilarnych;
- 11) rysopis:
 - a) wzrost w centymetrach,
 - b) kolor oczu,
 - c) znaki szczególne;
- 11a)¹²⁾ wizerunek twarzy;
- 12) obywatelstwo;
- 13) narodowość;
- 14) rasa lub pochodzenie etniczne;
- 15) przekonania polityczne, religijne, filozoficzne;
- 16) przynależność wyznaniowa;
- 17) przynależność do określonych grup społecznych;
- 18) stan zdrowia;
- 19) stan cywilny;
- 20) wykształcenie;
- 21) zawód wykonywany;
- 22) miejsce pracy;
- 23) miejsce zamieszkania lub miejsce pobytu;
- 24) informacje o karalności, o prowadzonych przeciwko niemu postępowaniach karnych i postępowaniach w sprawach o wykroczenia oraz o wydanych w stosunku do niego orzeczeniach w postępowaniu sądowym lub administracyjnym;
- 25) stosunek do służby wojskowej;
- 26) informacje o podróżach i pobytach zagranicznych w okresie ostatnich 5 lat;

¹²⁾ Dodany przez art. 1 pkt 4 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

27)¹³⁾ informacje o wynikach sprawdzenia cudzoziemca w jednostce centralnej, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 2725/2000 z dnia 11 grudnia 2000 r. dotyczącym ustanowienia systemu Eurodac do porównywania odcisków palców w celu skutecznego stosowania Konwencji Dublińskiej (Dz. Urz. WE L 316 z 15.12.2000), oraz o podjętych czynnościach na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 343/2003.

Art. 9.¹⁴⁾

Dane cudzoziemca, na podstawie których jest możliwe ustalenie, że:

- 1) postępowanie o nadanie statusu uchodźcy, udzielenie azylu lub zgody na pobyt tolerowany wobec cudzoziemca jest w toku lub zakończyło się,
- 2) cudzoziemcowi nadano lub odmówiono nadania statusu uchodźcy,
- 3) cudzoziemcowi udzielono lub odmówiono udzielenia azylu lub zgody na pobyt tolerowany,
- 4) cudzoziemcowi udzielono lub odmówiono udzielenia ochrony uzupełniającej

– nie mogą być udostępniane władzom oraz instytucjom publicznym kraju jego pochodzenia.

Art. 10.

W przypadku gdy w postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy bierze udział cudzoziemiec, który nie umie lub nie może pisać, podpis cudzoziemca na dokumencie zastępuje tuszowy odcisk jego palca; obok tego odcisku inna osoba wpisuje imię i nazwisko osoby nieumiejącej lub niemogącej pisać, umieszczając swój podpis, z zaznaczeniem że został on złożony na życzenie nieumiejącego lub niemogącego pisać.

Art. 11.

1. Tłumaczenie na język polski dokumentów sporządzonych w języku obcym, dopuszczonych jako dowód w postępowaniu o nadanie statusu uchodźcy lub azylu, zapewnia, w razie potrzeby, organ, przed którym jest prowadzone postępowanie.
2. Jeżeli w przesłuchaniu cudzoziemca, w postępowaniu prowadzonym w sprawie uregulowanej w ustawie, bierze udział tłumacz, w protokole przesłuchania cudzoziemca podaje się imię i nazwisko tłumacza.

¹³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 4 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 5 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

Art. 12. (uchylony).¹⁵⁾**Dział II¹⁶⁾****Status uchodźcy i ochrona uzupełniająca****Rozdział 1****Zasady nadawania, odmowy nadania i pozbawiania statusu uchodźcy oraz udzielania, odmowy udzielenia i pozbawiania ochrony uzupełniającej****Art. 13.**

1. Cudzoziemcowi nadaje się status uchodźcy, jeżeli na skutek uzasadnionej obawy przed prześladowaniem w kraju pochodzenia z powodu rasy, religii, narodowości, przekonań politycznych lub przynależności do określonej grupy społecznej nie może lub nie chce korzystać z ochrony tego kraju.
2. Status uchodźcy nadaje się także małoletniemu dziecku cudzoziemca, który uzyskał status uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej, urodzonemu na tym terytorium.
3. Prześladowanie, o którym mowa w ust. 1, musi:
 - 1) ze względu na swoją istotę lub powtarzalność stanowić poważne naruszenie praw człowieka, w szczególności praw, których uchylenie jest niedopuszczalne zgodnie z art. 15 ust. 2 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 i 285, z późn. zm.¹⁷⁾), lub
 - 2) być kumulacją różnych działań lub zaniechań, w tym stanowiących naruszenie praw człowieka, których oddziaływanie jest równie dotkliwe jak prześladowania, o których mowa w pkt 1.
4. Prześladowanie może polegać w szczególności na:
 - 1) użyciu przemocy fizycznej lub psychicznej, w tym przemocy seksualnej;
 - 2) zastosowaniu środków prawnych, administracyjnych, policyjnych lub sądowych w sposób dyskryminujący lub o charakterze dyskryminującym;
 - 3) wszczęciu lub prowadzeniu postępowania karnego albo ukaraniu, w sposób, który ma charakter nieproporcjonalny lub dyskryminujący;
 - 4) braku prawa odwołania się do sądu od kary o charakterze nieproporcjonalnym lub dyskryminującym;
 - 5) wszczęciu lub prowadzeniu postępowania karnego albo ukaraniu z powodu odmowy odbycia służby wojskowej podczas konfliktu, jeżeli odbywanie służby wojskowej stanowiłoby zbrodnię lub działania, o których mowa w art. 19 ust. 1 pkt 3;

¹⁵⁾ Przez art. 1 pkt 6 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 7 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁷⁾ Zmiany wymienionej konwencji zostały ogłoszone w Dz. U. z 1995 r. Nr 36, poz. 175, 176 i 177, z 1998 r. Nr 147, poz. 962, z 2002 r. Nr 127, poz. 1084 oraz z 2003 r. Nr 42, poz. 364.

- 6) czynach skierowanych przeciwko osobom ze względu na ich płeć lub małość.

Art. 14.

1. Przy ocenie powodów prześladowania bierze się pod uwagę, że:
 - 1) pojęcie rasy obejmuje w szczególności kolor skóry, pochodzenie lub przynależność do określonej grupy etnicznej;
 - 2) pojęcie religii obejmuje w szczególności:
 - a) posiadanie przekonań teistycznych, nieteistycznych lub ateistycznych,
 - b) udział lub powstrzymywanie się od udziału w obrzędach religijnych, sprawowanych publicznie lub prywatnie, indywidualnie lub zbiorowo,
 - c) inne akty o charakterze religijnym, wyrażane przekonania lub formy zachowania indywidualnego lub zbiorowego, wynikające z wierzeń religijnych lub z nimi związane;
 - 3) pojęcie narodowości nie jest ograniczone do posiadania obywatelstwa lub jego braku, lecz obejmuje w szczególności przynależność do grupy określonej przez:
 - a) tożsamość kulturową, etniczną lub językową lub
 - b) wspólne pochodzenie geograficzne lub polityczne, lub
 - c) powiązanie z ludnością w innym państwie;
 - 4) pojęcie przekonań politycznych obejmuje w szczególności posiadanie opinii, myśli lub przekonań w sprawach związanych z podmiotami, o których mowa w art. 16 ust. 1, dopuszczającymi się prześladowań, oraz w sprawach ich polityki lub metod działania, bez względu na to, czy osoba, która ubiega się o nadanie statusu uchodźcy, działała zgodnie z tą opinią, myślą lub przekonaniem;
 - 5) grupa jest uznawana jako określona grupa społeczna, jeżeli w szczególności posiada odrębną tożsamość w kraju pochodzenia przez postrzeganie jej jako odrębnej od otaczającego społeczeństwa i jej członkowie mają wspólne cechy wrodzone lub wspólne pochodzenie, których nie można zmienić, albo mają wspólne cechy lub przekonania o takim znaczeniu dla ich tożsamości lub świadomości, że członek grupy nie może być zmuszony do ich zmiany.
2. W zależności od warunków istniejących w kraju pochodzenia określona grupa społeczna może stanowić grupę, której członkowie mają wspólną orientację seksualną, przy czym orientacja seksualna nie może obejmować czynów, które według prawa polskiego są przestępstwami.
3. Uzasadniona obawa przed prześladowaniem w kraju pochodzenia może istnieć, chociażby cudzoziemiec nie posiadał cech powodujących prześladowanie z powodu rasy, religii, narodowości, przekonań politycznych lub przynależności do określonej grupy społecznej, jeżeli takie cechy są mu przypisywane przez podmioty dopuszczające się prześladowań.

Art. 15.

Cudzoziemcowi, który nie spełnia warunków do nadania statusu uchodźcy, udziela się ochrony uzupełniającej, w przypadku gdy powrót do kraju pochodzenia może narazić go na rzeczywiste ryzyko doznania poważnej krzywdy przez:

- 1) orzeczenie kary śmierci lub wykonanie egzekucji,
 - 2) tortury, niehumanitarne lub poniżające traktowanie albo karanie,
 - 3) poważne i zindywidualizowane zagrożenie dla życia lub zdrowia wynikające z powszechnego stosowania przemocy wobec ludności cywilnej w sytuacji międzynarodowego lub wewnętrznego konfliktu zbrojnego
- i ze względu na to ryzyko nie może lub nie chce korzystać z ochrony kraju pochodzenia.

Art. 16.

1. Podmiotami dopuszczającymi się prześladowań, o których mowa w art. 13, lub wyrządzającymi poważną krzywdę, o której mowa w art. 15, mogą być:
 - 1) organy władzy publicznej kraju pochodzenia;
 - 2) ugrupowania lub organizacje kontrolujące kraj pochodzenia lub znaczną część jego terytorium;
 - 3) podmioty inne niż określone w pkt 1 i 2, w przypadku gdy podmioty, o których mowa w pkt 1 i 2, w tym organizacje międzynarodowe, nie mogą lub nie chcą zapewnić ochrony przed prześladowaniem lub ryzykiem doznania poważnej krzywdy.
2. Ochrona przed prześladowaniem lub ryzykiem doznania poważnej krzywdy jest zapewniona, gdy podmioty, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, w tym organizacje międzynarodowe, podejmują niezbędne środki w celu zapobieżenia prześladowaniom lub poważnej krzywdzie, w szczególności przez zapewnienie skutecznego systemu prawnego w zakresie rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania czynów stanowiących prześladowania lub poważną krzywdę oraz karania za takie czyny, i gdy zapewniają osobom prześladowanym lub doznającym poważnej krzywdy dostęp do takiej ochrony.

Art. 17.

1. Cudzoziemiec może powoływać się na uzasadnioną obawę przed prześladowaniem lub rzeczywiste ryzyko doznania poważnej krzywdy, spowodowane wydarzeniami, które nastąpiły po opuszczeniu kraju pochodzenia.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, uzasadniona obawa przed prześladowaniem lub rzeczywiste ryzyko doznania poważnej krzywdy mogą być spowodowane działaniem cudzoziemca po opuszczeniu kraju pochodzenia, w szczególności gdy były one wyrazem i kontynuacją przekonań lub orientacji seksualnych posiadanych w kraju pochodzenia.

Art. 18.

1. Jeżeli na części terytorium kraju pochodzenia nie zachodzą okoliczności uzasadniające obawę cudzoziemca przed prześladowaniem lub doznaniem poważnej

krzywdy i istnieje uzasadnione przypuszczenie, że cudzoziemiec będzie bez przeszkód mógł zamieszkać na tej części terytorium, uznaje się, że nie istnieje uzasadniona obawa przed prześladowaniem lub rzeczywiste ryzyko doznania poważnej krzywdy w kraju pochodzenia.

2. Przy ocenie, czy sytuacja na części terytorium kraju pochodzenia jest zgodna z ust. 1, bierze się pod uwagę okoliczności dominujące na tej części terytorium kraju oraz osobiste uwarunkowania cudzoziemca.

Art. 19.

1. Cudzoziemcowi odmawia się nadania statusu uchodźcy, jeżeli:

- 1) nie istnieje uzasadniona obawa przed prześladowaniem w kraju pochodzenia;
- 2) korzysta z ochrony lub pomocy organów lub agencji Narodów Zjednoczonych innych niż Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców, pod warunkiem że w danych okolicznościach cudzoziemiec ma praktyczną i prawną możliwość powrotu na terytorium, gdzie taka ochrona lub pomoc jest dostępna, bez zagrożenia jego życia, bezpieczeństwa osobistego lub wolności;
- 3) istnieją poważne podstawy, aby sądzić, że:
 - a) popełnił zbrodnię przeciwko pokojowi, zbrodnię wojenną lub zbrodnię przeciwko ludzkości w rozumieniu prawa międzynarodowego,
 - b) jest winny działań sprzecznych z celami i zasadami Narodów Zjednoczonych określonymi w Preambule i art. 1 i 2 Karty Narodów Zjednoczonych,
 - c) popełnił zbrodnię o charakterze innym niż polityczny poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przed złożeniem wniosku o nadanie statusu uchodźcy;
- 4) jest uważany przez organy władzy Rzeczypospolitej Polskiej za osobę mającą prawa i obowiązki związane z posiadaniem obywatelstwa polskiego.

2. Nadania statusu uchodźcy odmawia się także cudzoziemcowi, wobec którego istnieją poważne podstawy, aby sądzić, że podlegał albo w inny sposób brał udział w popełnieniu zbrodni lub czynów, o których mowa w ust. 1 pkt 3.

3. Cudzoziemcowi, który złożył kolejny wniosek o nadanie statusu uchodźcy, można ponadto odmówić nadania statusu uchodźcy, jeżeli obawa przed prześladowaniem jest oparta na okolicznościach, które celowo wytworzył po ostatniej odmowie nadania statusu uchodźcy.

Art. 20.

1. Cudzoziemcowi odmawia się udzielenia ochrony uzupełniającej, jeżeli:

- 1) nie istnieje rzeczywiste ryzyko doznania poważnej krzywdy;
- 2) istnieją poważne podstawy, aby sądzić, że:
 - a) zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 19 ust. 1 pkt 3 lit. a lub b,

- b) popełnił na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zbrodnię lub popełnił poza tym terytorium czyn, który jest zbrodnią według prawa polskiego,
 - c) stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa lub społeczeństwa.
2. Udzielenia ochrony uzupełniającej odmawia się także cudzoziemcowi, wobec którego istnieją poważne podstawy, aby sądzić, że podzegał albo w inny sposób brał udział w popełnieniu zbrodni lub czynów, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. b lub w art. 19 ust. 1 pkt 3 lit. a lub b.
 3. Cudzoziemcowi, który przed przybyciem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej popełnił inny niż określony w ust. 1 pkt 2 lit. b lub w art. 19 ust. 1 pkt 3 lit. a lub b czyn, który jest przestępstwem według prawa polskiego zagrożonym karą pozbawienia wolności, można odmówić udzielenia ochrony uzupełniającej, jeżeli opuścił on kraj pochodzenia wyłącznie w celu uniknięcia kary.

Art. 21.

1. Cudzoziemca pozbawia się statusu uchodźcy, jeżeli po nadaniu tego statusu właściwy organ stwierdził, że cudzoziemiec:
 - 1) dobrowolnie ponownie przyjął ochronę państwa, którego jest obywatelem;
 - 2) utracił obywatelstwo kraju pochodzenia, ponownie dobrowolnie je przyjął;
 - 3) przyjął nowe obywatelstwo i korzysta z ochrony państwa, którego obywatelstwo przyjął;
 - 4) ponownie dobrowolnie osiedlił się w państwie, które opuścił lub poza którego granicami przebywał z powodu obawy przed prześladowaniem;
 - 5) nie może dłużej odmawiać korzystania z ochrony państwa, którego jest obywatelem, z powodu ustania okoliczności, w związku z którymi uzyskał status uchodźcy, i nie przedstawił przekonujących powodów związanych z poprzednimi prześladowaniami, uzasadniających jego odmowę korzystania z ochrony państwa, którego obywatelstwo posiada;
 - 6) będąc bezpaństwowcem, może powrócić do państwa, w którym miał poprzednio stałe miejsce zamieszkania, z powodu ustania okoliczności, w związku z którymi uzyskał status uchodźcy, i nie przedstawił przekonujących powodów związanych z poprzednimi prześladowaniami, uzasadniających jego odmowę powrotu do tego państwa;
 - 7) popełnił zbrodnię przeciwko pokojowi, zbrodnię wojenną lub zbrodnię przeciwko ludzkości w rozumieniu prawa międzynarodowego;
 - 8) jest winny działań sprzecznych z celami i zasadami Narodów Zjednoczonych, określonymi w Preambule i art. 1 i 2 Karty Narodów Zjednoczonych;
 - 9) zataił informacje lub dokumenty albo przedstawił fałszywe informacje lub dokumenty o istotnym znaczeniu dla nadania statusu uchodźcy.
2. Pozbawienie statusu uchodźcy w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 5 lub 6, może nastąpić wyłącznie wtedy, gdy zmiana okoliczności ma charakter na tyle znaczący i długotrwały, że dalsza obawa cudzoziemca przed prześladowaniem nie jest uzasadniona.
3. Cudzoziemca nie pozbawia się statusu uchodźcy z przyczyny, o której mowa w ust. 1 pkt 9, jeżeli nadal spełnia warunki posiadania tego statusu.

Art. 22.

1. Cudzoziemca pozbawia się ochrony uzupełniającej, w przypadku gdy:
 - 1) okoliczności, z powodu których była udzielona, przestały istnieć lub zmieniły się w taki sposób, że ochrona nie jest już wymagana;
 - 2) po jej udzieleniu wystąpiły okoliczności, o których mowa w art. 19 ust. 1 pkt 3 lit. a lub b lub w art. 20 ust. 1 pkt 2 lit. b lub c;
 - 3) wyjdzie na jaw, że zataił informacje lub dokumenty albo przedstawił fałszywe informacje lub dokumenty o istotnym znaczeniu dla udzielenia ochrony uzupełniającej.
2. Pozbawienie ochrony uzupełniającej w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, może nastąpić wyłącznie wtedy, gdy zmiana okoliczności ma charakter na tyle znaczący i długotrwały, że dalsza obawa cudzoziemca przed doznaniem poważnej krzywdy nie jest uzasadniona.
3. Cudzoziemca nie pozbawia się ochrony uzupełniającej z przyczyny, o której mowa w ust. 1 pkt 3, jeżeli nadal spełnia warunki jej posiadania.
4. Cudzoziemca można pozbawić ochrony uzupełniającej, jeżeli po jej udzieleniu wyjdą na jaw okoliczności, o których mowa w art. 20 ust. 3.

Rozdział 2**Postępowanie w sprawach nadawania statusu uchodźcy lub udzielania ochrony uzupełniającej oraz pozbawiania statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej****Art. 23.**

1. Postępowanie w sprawie nadania statusu uchodźcy wszczyna się na wniosek cudzoziemca, zwanego dalej „wnioskodawcą”.
2. Wniosek o nadanie statusu uchodźcy rozpatruje się równocześnie jako wniosek o udzielenie ochrony uzupełniającej.

Art. 24.

1. Wnioskodawca składa wniosek o nadanie statusu uchodźcy w imieniu towarzyszących mu jego małoletnich dzieci, pod warunkiem że nie pozostają w związku małżeńskim i są na jego utrzymaniu.
2. Postępowanie w sprawie nadania statusu uchodźcy obejmuje także dziecko wnioskodawcy urodzone w okresie od wszczęcia postępowania aż do jego zakończenia decyzją ostateczną.
3. Do dziecka, o którym mowa w ust. 2, stosuje się przepisy dotyczące osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje.

Art. 25.

1. Wnioskodawca może złożyć wniosek o nadanie statusu uchodźcy w imieniu towarzyszących mu małżonka pozostającego na jego utrzymaniu i małoletnich

dzieci małzonka niepozostających w związku małżeńskim, za zgodą małzonka wyrażoną na piśmie.

2. Wyrażenie zgody przez małzonka na złożenie wniosku w jego imieniu uważa się za udzielenie wnioskodawcy pełnomocnictwa, w tym także do działania w imieniu dzieci małzonka.
3. Jeżeli małżonek cofnie zgodę na złożenie wniosku w jego imieniu, postępowanie w sprawie nadania statusu uchodźcy wobec niego i dzieci tego małzonka umarza się.

Art. 26.

1. W postępowaniu w sprawie nadania statusu uchodźcy pisma doręcza się wnioskodawcy, a gdy wnioskodawca działa przez przedstawiciela – temu przedstawicielowi.
2. Wnioskodawcy, którego miejscem zamieszkania jest ośrodek dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, zwany dalej „ośrodkiem”, pisma doręcza się przez kierownika ośrodka, za potwierdzeniem odbioru.
3. W przypadku gdy na zlecenie Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców, zwanego dalej „Szefem Urzędu”, ośrodek prowadzi organizacja społeczna, stowarzyszenie lub inna osoba prawna albo osoba fizyczna, za kierownika ośrodka, o którym mowa w ust. 2, uważa się osobę działającą w imieniu Szefa Urzędu na podstawie upoważnienia.
4. W razie niemożności doręczenia pisma w sposób określony w ust. 2 pismo pozostawia się u kierownika ośrodka na okres 7 dni.
5. Kierownik ośrodka umieszcza zawiadomienie o nadejściu pisma, terminie i miejscu jego odbioru na tablicy ogłoszeń w ośrodku, w języku zrozumiałym dla cudzoziemca. Pismo uważa się za doręczone po upływie 7 dni od dnia wywieszenia zawiadomienia.
6. Kierownik ośrodka doręcza nadawcy formularz z pokwitowaniem wnioskodawcy odbioru pisma lub zawiadamia nadawcę o terminie, w którym nastąpiło doręczenie pisma w sposób określony w ust. 4 i 5.

Art. 27.

Wniosek o nadanie statusu uchodźcy, zwany dalej „wnioskiem”, składa się na formularzu, który zawiera:

- 1) dane wnioskodawcy i osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia postępowania w sprawie nadania statusu uchodźcy;
- 2) określenie kraju pochodzenia wnioskodawcy i osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje;
- 3) określenie istotnych zdarzeń będących przyczyną ubiegania się o nadanie statusu uchodźcy.

Art. 28.

1. Wniosek składa się do Szefa Urzędu za pośrednictwem komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej, zwanych dalej „organami przyjmującymi wniosek”. Złożenie wniosku wymaga osobistego stawiennictwa wnioskodawcy i osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje.
2. Wnioskodawca, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, składa wniosek za pośrednictwem komendanta oddziału Straży Granicznej, obejmującego terytorialnym zasięgiem działania m.st. Warszawę.
3. Wnioskodawca, który nie posiada dokumentów uprawniających do przekroczenia granicy, składa wniosek podczas kontroli granicznej, za pośrednictwem komendanta placówki Straży Granicznej.
4. Wnioskodawca, który przebywa w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia, areszcie śledczym lub zakładzie karnym, składa wniosek za pośrednictwem komendanta oddziału Straży Granicznej, obejmującego terytorialnym zasięgiem działania siedzibę strzeżonego ośrodka, aresztu w celu wydalenia, aresztu śledczego lub zakładu karnego.

Art. 29.

1. Organ przyjmujący wniosek:

- 1) ustala tożsamość wnioskodawcy i osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje;
- 2) fotografuje wnioskodawcę i osobę, w imieniu której wnioskodawca występuje, oraz pobiera od nich odciski linii papilarnych (dotyczy osób, które ukończyły 14 lat) za pomocą kart daktyloskopijnych lub urządzenia do elektronicznego pobierania odcisków;
- 3) uzyskuje informacje dotyczące:
 - a) kraju pochodzenia,
 - b) wiz lub zezwoleń na pobyt wydanych wnioskodawcy i osobie, w imieniu której wnioskodawca występuje, przez organy innych państw,
 - c) trasy przejazdu do granicy i miejsca przekroczenia granicy,
 - d) ubiegania się przez wnioskodawcę lub członka jego rodziny o nadanie statusu uchodźcy w innym państwie,
 - e) imienia i nazwiska, daty i miejsca urodzenia, adresu miejsca zamieszkania i stopnia pokrewieństwa członka rodziny wnioskodawcy, który przebywa na terytorium innego państwa członkowskiego;
- 4) ustala, czy wnioskodawca i osoba, w imieniu której wnioskodawca występuje, posiadają dokumenty uprawniające do przekroczenia granicy lub czy przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej legalnie;
- 5) zapewnia przeprowadzenie badań lekarskich i niezbędnych zabiegów sanitarnych ciała i odzieży wnioskodawcy i osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje;
- 6) informuje wnioskodawcę, w języku dla niego zrozumiałym, o:
 - a) zasadach i trybie postępowania w sprawie nadania statusu uchodźcy,

- b) przysługujących mu prawach, ciężących na nim obowiązkach i skutkach prawnych ich niewykonania,
 - c) możliwości wyrażenia zgody na udzielanie przedstawicielowi Urzędu Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców informacji o przebiegu postępowania oraz przeglądanie akt sprawy i sporządzanie z nich notatek i odpisów,
 - d) organizacjach, do których zadań statutowych należą sprawy uchodźców;
- 7) informuje małżonka wnioskodawcy, w języku dla niego zrozumiałym, o skutkach wyrażenia zgody na wystąpienie przez wnioskodawcę w jego imieniu i w imieniu dzieci tego małżonka.
2. Za członków rodziny, o których mowa w ust. 1 pkt 3 lit. d i e, uważa się osoby, o których mowa w art. 2 lit. i rozporządzenia Rady (WE) nr 343/2003.
 3. Organ przyjmujący wniosek może dokonać kontroli osobistej wnioskodawcy i osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, oraz ich bagażu w celu wykluczenia możliwości popełnienia przestępstwa lub wykroczenia lub w celu ustalenia tożsamości.
 4. Wnioskodawca i osoba, w imieniu której wnioskodawca występuje, są obowiązani poddać się czynnościom, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 5 oraz ust. 3, a także udzielić informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 3.
 5. Organ przyjmujący wniosek zawiadamia państwowego inspektora sanitarnego, właściwego ze względu na miejsce złożenia wniosku o nadanie statusu uchodźcy, o odmowie poddania się badaniom lekarskim i zabiegom sanitarnym przez wnioskodawcę lub osobę, w imieniu której wnioskodawca występuje.

Art. 30.

1. Cudzoziemiec, który podaje się za małoletniego, w przypadku wątpliwości co do jego wieku może być, za swoją zgodą lub za zgodą przedstawiciela ustawowego, poddany badaniom lekarskim w celu ustalenia rzeczywistego wieku.
2. Wynik badania lekarskiego powinien wskazywać wiek osoby badanej i podawać granicę błędu.
3. Cudzoziemca podającego się za małoletniego, w razie braku zgody na przeprowadzenie badań lekarskich, o których mowa w ust. 1, uważa się za osobę pełnoletnią.
4. Przeprowadzenie badań lekarskich zapewnia Szef Urzędu, a w przypadku gdy wątpliwości co do wieku cudzoziemca powstały podczas składania wniosku – organ przyjmujący wniosek.

Art. 31.

1. Organ przyjmujący wniosek niezwłocznie przekazuje wniosek w celu rozpatrzenia Szefowi Urzędu.
2. Wniosek złożony przez cudzoziemca, którego umieszcza się lub który przebywa w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia, przekazuje się w terminie 48 godzin.

Art. 32.

1. Szef Urzędu pozostawia bez rozpoznania wnioski, który nie zawiera imienia i nazwiska wnioskodawcy lub określenia kraju pochodzenia i braków tych nie można było usunąć w wyniku czynności, o których mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz ust. 3.
2. Przepisu art. 64 Kodeksu postępowania administracyjnego, w zakresie dotyczącym obowiązku wezwania do usunięcia braków w terminie 7 dni, z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie podania bez rozpoznania, nie stosuje się.

Art. 33.

1. Wszczęcie postępowania w sprawie nadania statusu uchodźcy powoduje z mocy prawa:
 - 1) unieważnienie wizy,
 - 2) wygaśnięcie decyzji o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - 3) wstrzymanie wykonania decyzji o wydaleniu do dnia doręczenia cudzoziemcowi decyzji ostatecznej w sprawie o nadanie statusu uchodźcy– wydanych wnioskodawcy i osobie, w imieniu której wnioskodawca występuje.
2. Organ przyjmujący wniosek odnotowuje unieważnienie wizy oraz wygaśnięcie decyzji o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w dokumentach podróży wnioskodawcy i osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje.
3. W toku postępowania w sprawie nadania statusu uchodźcy:
 - 1) nie wydaje się i nie przedłuża wizy;
 - 2) nie wydaje się decyzji o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 3) nie wydaje się decyzji o wydaleniu.
4. Przepisów ust. 1 pkt 3 i ust. 3 pkt 2 i 3 nie stosuje się, w przypadku gdy wnioskodawca złożył kolejny wniosek, z tym że Szef Urzędu może wstrzymać wykonanie decyzji o wydaleniu do dnia doręczenia wnioskodawcy decyzji ostatecznej w sprawie o nadanie statusu uchodźcy, jeżeli przemawia za tym słuszny interes strony, nie jest to sprzeczne z interesem społecznym i złożenie kolejnego wniosku nie nastąpiło w celu opóźnienia wydania decyzji o wydaleniu lub opóźnienia lub zakłócenia wykonania takiej decyzji.
5. Wniosek o wstrzymanie wykonania decyzji o wydaleniu powinien zawierać uzasadnienie istnienia słusznego interesu wnioskodawcy we wstrzymaniu jej wykonania.
6. Wniosek, o którym mowa w ust. 5, należy złożyć wraz z kolejnym wnioskiem o nadanie statusu uchodźcy, za pośrednictwem organu przyjmującego, a w przypadku gdy decyzja o wydaleniu została wydana po złożeniu kolejnego wniosku o nadanie statusu uchodźcy – bezpośrednio do Szefa Urzędu.
7. Wydanie decyzji w sprawie wstrzymania wykonania decyzji o wydaleniu powinno nastąpić w terminie 5 dni od dnia przekazania wniosku w tej sprawie przez

- organ przyjmujący lub od dnia otrzymania wniosku złożonego bezpośrednio do Szefa Urzędu.
8. Strona niezadowolona z decyzji Szefa Urzędu w sprawie wstrzymania decyzji o wydaleniu może zwrócić się do tego organu o ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie 5 dni od dnia doręczenia decyzji.
 9. Szef Urzędu może zmienić lub uchylić decyzję w sprawie wstrzymania wykonania decyzji o wydaleniu w każdym czasie w razie zmiany okoliczności.
 10. Decyzja o wstrzymaniu wykonania decyzji o wydaleniu wygasa z mocy prawa w dniu doręczenia cudzoziemcowi decyzji ostatecznej w sprawie o nadanie statusu uchodźcy wszczętej na kolejny wniosek, o którym mowa w ust. 4.

Art. 34.

1. Wniosek złożony przez wnioskodawcę, który:
 - 1) podał inne przyczyny złożenia wniosku niż obawa przed prześladowaniem z powodu rasy, religii, narodowości, przekonań politycznych lub przynależności do określonej grupy społecznej, lub ryzyko doznania poważnej krzywdy albo nie podał żadnych informacji o okolicznościach związanych z obawą przed prześladowaniem lub ryzykiem doznania poważnej krzywdy,
 - 2) pochodzi z bezpiecznego kraju pochodzenia, znajdującego się na wspólnej minimalnej liście państw trzecich, które państwa członkowskie uznają za bezpieczne kraje pochodzenia, przyjętej przez Radę Unii Europejskiej, na wniosek Komisji Europejskiej, po konsultacji z Parlamentem Europejskim, i istnieją okoliczności, o których mowa w ust. 3,
 - 3) wprowadził organ rozpatrujący wniosek w błąd przez zatajenie informacji lub dokumentów albo przedstawienie fałszywych informacji lub dokumentów o istotnym znaczeniu dla nadania statusu uchodźcy,
 - 4) złożył inny wniosek o nadanie statusu uchodźcy, w którym podał inne dane osobowe,
 - 5) przedstawił niespójne, sprzeczne, nieprawdopodobne lub niewystarczające wyjaśnienia na potwierdzenie faktu prześladowania,
 - 6) złożył wniosek w celu opóźnienia wydania decyzji o wydaleniu lub opóźnienia lub zakłócenia wykonania takiej decyzji,
 - 7) stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa lub porządku publicznego lub był z tego powodu w przeszłości wydalony z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej– rozpatruje się w pierwszej kolejności jako wniosek oczywiście bezzasadny.
2. Postępowanie w sprawie nadania statusu uchodźcy, w przypadku gdy wniosek jest oczywiście bezzasadny zgodnie z ust. 1, prowadzi się według zasad określonych w ustawie, z tym że:
 - 1) wnioskodawcy, który podał inne przyczyny złożenia wniosku niż obawa przed prześladowaniem z powodu rasy, religii, narodowości, przekonań politycznych lub przynależności do określonej grupy społecznej, lub ryzyko doznania poważnej krzywdy albo nie podał żadnych informacji o okolicznościach związanych z obawą przed prześladowaniem lub ryzykiem dozna-

- nia poważnej krzywdy, nie przesłuchuje się, chyba że wnioskodawca jest małoletnim bez opieki;
- 2) wydanie decyzji powinno nastąpić w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku;
 - 3) w decyzji o odmowie nadania statusu uchodźcy wskazuje się, że wniosek był rozpatrywany jako wniosek oczywiście bezzasadny;
 - 4) odwołanie od decyzji o odmowie nadania statusu uchodźcy wnosi się w terminie 5 dni od dnia jej doręczenia;
 - 5) rozpoznanie odwołania od decyzji o odmowie nadania statusu uchodźcy następuje w pierwszej kolejności w składzie jednoosobowym.
3. Państwo znajdujące się na liście, o której mowa w ust. 1 pkt 2, jest bezpiecznym dla wnioskodawcy krajem pochodzenia, jeżeli wnioskodawca posiada obywatelstwo tego państwa lub jest bezpaństwowcem i uprzednio stale zamieszkiwał w tym państwie oraz nie podał żadnych poważnych podstaw do nieuznawania tego państwa za bezpieczny kraj pochodzenia w jego szczególnej sytuacji i w związku ze spełnianiem przez niego warunków do nadania statusu uchodźcy.

Art. 35.

1. Wydanie decyzji w sprawie o nadanie statusu uchodźcy, z zastrzeżeniem art. 34 ust. 2 pkt 2, następuje w terminie 6 miesięcy od dnia złożenia wniosku.
2. W razie niezłatwienia sprawy w terminach, o których mowa w ust. 1 lub w art. 34 ust. 2 pkt 2, stosuje się przepisy art. 36–38 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 36.

1. Jeżeli po upływie 6 miesięcy od dnia złożenia wniosku o nadanie statusu uchodźcy nie została wydana decyzja w pierwszej instancji i przyczyna niewydania decyzji w tym terminie nie leży po stronie wnioskodawcy, Szef Urzędu, na wniosek wnioskodawcy, wydaje zaświadczenie, które wraz z tymczasowym zaświadczeniem tożsamości cudzoziemca stanowi podstawę dla wnioskodawcy i małżonka, w imieniu którego wnioskodawca występuje, do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.¹⁸⁾).
2. W zaświadczeniu, o którym mowa w ust. 1, potwierdza się okres, jaki upłynął od dnia wszczęcia postępowania, i okoliczność, że przyczyna niewydania decyzji w terminie 6 miesięcy nie leży po stronie wnioskodawcy, oraz określa się przewidywany termin zakończenia postępowania w sprawie nadania statusu uchodźcy.

Art. 37.

1. Wnioskodawca jest obowiązany:

¹⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 134, poz. 850, Nr 171, poz. 1056, Nr 216, poz. 1367 i Nr 237, poz. 1654 oraz z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 69, poz. 595, Nr 91, poz. 742, Nr 97, poz. 800, Nr 115, poz. 964, Nr 125, poz. 1035, Nr 127, poz. 1052 i Nr 161, poz. 1278.

- 1) przedstawić informacje niezbędne do ustalenia stanu faktycznego sprawy, a w szczególności dotyczące jego wieku, pochodzenia, tożsamości, obywatelstwa, krewnych, kraju i miejsc poprzedniego pobytu, wcześniejszych wniosków, trasy podróży oraz powodów złożenia wniosku;
 - 2) udostępnić posiadane dowody potwierdzające okoliczności wskazane w uzasadnieniu wniosku;
 - 3) przekazać do depozytu Szefowi Urzędu swój dokument podróży oraz dokument podróży osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, za pośrednictwem organu przyjmującego wniosek;
 - 4) stawiać się na wezwanie organu prowadzącego postępowanie w celu przesłuchania lub złożenia wyjaśnień;
 - 5) zawiadomić o każdej zmianie swojego miejsca pobytu i miejsca pobytu osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje;
 - 6) przebywać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do dnia doręczenia decyzji ostatecznej w sprawie o nadanie statusu uchodźcy.
2. Przepisu ust. 1 pkt 6 nie stosuje się, w przypadku gdy cudzoziemiec złożył kolejny wniosek o nadanie statusu uchodźcy, a Szef Urzędu nie wstrzymał wykonania decyzji o wydaleniu.
3. Wnioskodawca, który składa wniosek podczas pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony lub zezwolenia na osiedlenie się, jest obowiązany przekazać dokument podróży do depozytu Szefowi Urzędu w dniu, w którym zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony lub zezwolenie na osiedlenie się utraci ważność lub zostanie cofnięte.

Art. 38.

1. Dokument podróży zwraca się osobie, której został wydany, po zakończeniu postępowania decyzją ostateczną:
 - 1) w placówce Straży Granicznej, w przypadku gdy cudzoziemiec korzysta z pomocy w dobrowolnym powrocie na podstawie art. 75;
 - 2) w placówce Straży Granicznej, w której następuje wydalenie cudzoziemca z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego przekazanie na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 343/2003, albo na granicy państwa, do którego następuje wydalenie lub przekazanie, albo w porcie lotniczym lub morskim tego państwa.
2. W przypadkach innych niż określone w ust. 1 dokument podróży zwraca Szef Urzędu.
3. Dokument podróży nieodebrany przez cudzoziemca pozostawia się w aktach sprawy o nadanie statusu uchodźcy.

Art. 39.

1. Wnioskodawcy i osobie, w imieniu której wnioskodawca występuje, zapewnia się swobodę kontaktowania się z przedstawicielem Urzędu Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców oraz z organizacjami, do których zadań statutowych należą sprawy uchodźców.

2. Przedstawicielowi Urzędu Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców zapewnia się możliwość kontaktowania się z wnioskodawcą lub z osobą, w imieniu której wnioskodawca występuje, w każdym czasie.
3. Organ prowadzący postępowanie udziela przedstawicielowi Urzędu Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców, na jego wniosek i za pisemną zgodą wnioskodawcy, informacji o przebiegu postępowania oraz umożliwia przeglądanie akt sprawy i sporządzanie z nich notatek i odpisów, z wyłączeniem akt, o których mowa w art. 74 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego.
4. W przypadku gdy wnioskodawcą jest małoletni bez opieki, wykonywanie uprawnień przedstawiciela Urzędu Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców, o których mowa w ust. 3, nie wymaga zgody kuratora wyznaczonego do reprezentowania małoletniego w postępowaniu.
5. Przedstawicielowi Urzędu Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców nie przysługuje zażalenie, o którym mowa w art. 74 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego, ani skarga do sądu administracyjnego.
6. Opinie, dokumenty i materiały sporządzone przez przedstawiciela Urzędu Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców dołącza się do akt sprawy.
7. Informacje i dane osobowe, uzyskiwane od wnioskodawcy i organów prowadzących postępowanie, mogą być wykorzystywane wyłącznie do celów, o których mowa w art. 35 Konwencji Genewskiej.
8. Organy Rzeczypospolitej Polskiej podejmują wszelkie działania w celu ułatwienia Wysokiemu Komisarzowi Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców wypełnienia jego zadań zgodnie z art. 35 Konwencji Genewskiej.

Art. 40.

1. Jeżeli organ prowadzący postępowanie stwierdzi, że wniosek jest niedopuszczalny, wydaje decyzję o umorzeniu postępowania z powodu niedopuszczalności wniosku.
2. Wniosek jest niedopuszczalny, gdy:
 - 1) wnioskodawca uzyskał status uchodźcy w innym państwie członkowskim;
 - 2) po otrzymaniu decyzji ostatecznej o odmowie nadania statusu uchodźcy wnioskodawca złożył nowy wniosek oparty na tych samych podstawach;
 - 3) małżonek, który uprzednio wyraził zgodę na złożenie wniosku przez wnioskodawcę w jego imieniu, złożył odrębny wniosek, podczas gdy nie zachodzą okoliczności dotyczące tego małżonka uzasadniające taki wniosek.

Art. 41.

1. Jeżeli w toku postępowania zachodzą okoliczności uzasadniające przekazanie wnioskodawcy lub osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, innemu państwu członkowskiemu, odpowiedzialnemu za rozpatrzenie wniosku o nadanie statusu uchodźcy na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 343/2003, organ prowadzący postępowanie wydaje decyzję o ich przekazaniu i o umorzeniu postępowania.

2. Wnioskodawca i osoba, w imieniu której wnioskodawca występuje, podlegający przekazaniu mogą być doprowadzeni do granicy lub do granicy państwa, do którego następuje przekazanie, albo do portu lotniczego lub morskiego tego państwa.
- 3.¹⁹⁾ Obowiązek doprowadzenia, na wniosek Szefa Urzędu, wykonują:
 - 1) komendant oddziału Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce pobytu wnioskodawcy – do granicy;
 - 2) Komendant Główny Straży Granicznej lub komendant oddziału Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce przekroczenia granicy przez wnioskodawcę lub osobę, w imieniu której wnioskodawca występuje – od granicy do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego następuje przekazanie.
4. Komendant placówki Straży Granicznej informuje niezwłocznie Szefa Urzędu o przekroczeniu granicy przez cudzoziemca przekazywanego na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 343/2003 i o opuszczeniu terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez wnioskodawcę i osobę, w imieniu której wnioskodawca występuje, oraz odnotowuje w rejestrze spraw prowadzonych na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 343/2003 miejsce i datę przekroczenia granicy.
- 5.²⁰⁾ Koszty doprowadzenia do granicy lub do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego następuje przekazanie, są pokrywane z budżetu państwa, z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków pozostających w dyspozycji Komendanta Głównego Straży Granicznej.

Art. 42.

1. W przypadku gdy wnioskodawca:
 - 1) złożył oświadczenie o cofnięciu wniosku,
 - 2) opuścił ośrodek na okres dłuższy niż 7 dni bez usprawiedliwionej przyczyny,
 - 3) opuścił bez zgody Szefa Urzędu miejsce pobytu lub miejscowość, określone w decyzji, o której mowa w art. 89c, lub nie zgłasza się w określonych odstępach czasu do organu wskazanego w decyzji,
 - 4) opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - 5) nie stawił się na przesłuchanie i nie wykaże w terminie 7 dni od dnia wyznaczonego na przesłuchanie, że niedopełnienie tego obowiązku było spowodowane okolicznościami, za które nie ponosi odpowiedzialności– organ prowadzący postępowanie wydaje decyzję o umorzeniu postępowania, jeżeli umorzenie postępowania nie jest sprzeczne z interesem społecznym.
2. Na wniosek wnioskodawcy, złożony w terminie 2 lat od dnia wydania decyzji o umorzeniu postępowania, organ, który umorzył postępowanie na podstawie ust. 1, uchyla decyzję o umorzeniu i podejmuje postępowanie na nowo, przy czym czynności podjęte w toku postępowania umorzonego pozostają w mocy.

¹⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 9 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 24 października 2008 r. o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 216, poz. 1367), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2009 r.

²⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 9 pkt 1 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 19.

Art. 43.

1. Organ prowadzący postępowanie przesłuchuje wnioskodawcę w celu wyjaśnienia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy oraz przekazuje mu kopię protokołu przesłuchania.
2. Wnioskodawcy nie przesłuchuje się, jeżeli wydanie decyzji o nadaniu statusu uchodźcy jest możliwe na podstawie zebranego materiału dowodowego albo wnioskodawca nie jest zdolny do uczestniczenia w przesłuchaniu lub nie jest w stanie w nim uczestniczyć z powodu stanu zdrowia lub ze względów psychologicznych oraz w przypadku, o którym mowa w art. 34 ust. 2 pkt 1.
3. Przesłuchanie odbywa się bez obecności osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, chyba że organ prowadzący postępowanie uważa jej obecność za konieczną dla wyjaśnienia sprawy. Do osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, nie stosuje się przepisu art. 79 Kodeksu postępowania administracyjnego.
4. Organ prowadzący postępowanie zapewnia podczas przesłuchania, w razie potrzeby, bezpłatną pomoc tłumacza władającego językiem zrozumiałym dla wnioskodawcy.
5. Organ prowadzący postępowanie może utrwalić przebieg przesłuchania za pomocą urządzenia rejestrującego obraz lub dźwięk, jeżeli wnioskodawca został o tym poinformowany i względy techniczne nie stoją temu na przeszkodzie.

Art. 44.

Jeżeli wnioskodawca był w przeszłości prześladowany lub doznał poważnej krzywdy lub był bezpośrednio zagrożony takim prześladowaniem lub doznaniem poważnej krzywdy, organ prowadzący postępowanie może stwierdzić, że nie istnieje uzasadniona obawa przed prześladowaniem lub rzeczywiste ryzyko doznania poważnej krzywdy, wyłącznie wtedy, gdy istnieją uzasadnione powody, aby uznać, że prześladowanie lub poważna krzywda nie będą się powtarzać.

Art. 45.

1. Jeżeli organ prowadzący postępowanie zamierza nadać cudzoziemcowi status uchodźcy lub udzielić mu ochrony uzupełniającej lub zgody na pobyt tolerowany, zwraca się do Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, a w razie potrzeby także do innych organów, o przekazanie informacji, czy wobec wnioskodawcy lub osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 19 ust. 1 pkt 3 lub ust. 2, art. 20 ust. 1 pkt 2, ust. 2 lub 3 lub w art. 97 ust. 1a.
2. Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i inne organy przekazują informacje, o których mowa w ust. 1, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku o ich przekazanie.
3. Jeżeli organy, o których mowa w ust. 2, nie przekażą informacji w terminie 30 dni, uznaje się, że wymóg uzyskania informacji został spełniony.
4. W szczególnie uzasadnionych przypadkach termin, o którym mowa w ust. 3, może być przedłużony do 3 miesięcy, o czym organ obowiązany do przekazania informacji zawiadamia organ prowadzący postępowanie.

Art. 46.

1. W decyzji o nadaniu wnioskodawcy statusu uchodźcy orzeka się także o nadaniu statusu uchodźcy osobie, w imieniu której wnioskodawca występuje.
2. Jeżeli wobec osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 19 ust. 1 pkt 2–4, w decyzji, o której mowa w ust. 1, orzeka się o odmowie nadania jej statusu uchodźcy.

Art. 47.

1. W decyzji o odmowie nadania wnioskodawcy statusu uchodźcy ze względu na okoliczności, o których mowa w art. 19 ust. 1 pkt 1, orzeka się także o odmowie nadania statusu uchodźcy osobie, w imieniu której wnioskodawca występuje.
2. W decyzji o odmowie nadania wnioskodawcy statusu uchodźcy ze względu na okoliczności, o których mowa w art. 19 ust. 1 pkt 2–4, orzeka się o nadaniu statusu uchodźcy osobie, w imieniu której wnioskodawca występuje, jeżeli okoliczności te wobec niej nie zachodzą, a wnioskodawca spełnia warunki określone w art. 13.

Art. 48.

1. W przypadku gdy wnioskodawcy lub osobie, w imieniu której wnioskodawca występuje, odmawia się nadania statusu uchodźcy, w decyzji orzeka się ponadto o udzieleniu:
 - 1) ochrony uzupełniającej z przyczyn, o których mowa w art. 15, jeżeli nie sprzeciwiają się temu okoliczności określone w art. 20, albo
 - 2) zgody na pobyt tolerowany z przyczyn, o których mowa w art. 97 ust. 1 pkt 1 lub 1a, jeżeli nie istnieją okoliczności uzasadniające udzielenie ochrony uzupełniającej i nie sprzeciwiają się temu okoliczności określone w art. 97 ust. 1a.
2. Jeżeli nie istnieją okoliczności uzasadniające udzielenie ochrony uzupełniającej albo zgody na pobyt tolerowany, w decyzji, w której odmawia się nadania statusu uchodźcy wnioskodawcy lub osobie, w imieniu której wnioskodawca występuje, orzeka się o ich wydaleniu, z wyłączeniem przypadku gdy cudzoziemiec:
 - 1) posiada zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, zezwolenie na osiedlenie się, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich, prawo pobytu lub prawo pobytu stałego, zgodnie z ustawą z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 144, poz. 1043, z 2007 r. Nr 120, poz. 818 oraz z 2008 r. Nr 216, poz. 1367), lub zgodę na pobyt tolerowany;
 - 2) jest tymczasowo aresztowany, odbywa karę pozbawienia wolności lub stosuje się wobec niego środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczania terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

- 3) jest obowiązany do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie decyzji o wydaleniu, której wykonanie zostało wstrzymane na podstawie art. 33 ust. 1 pkt 3 lub ust. 4;
 - 4) jest małżonkiem obywatela polskiego lub małżonkiem cudzoziemca posiadającego zezwolenie na osiedlenie się albo zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich.
3. Do postępowania w sprawie nadania statusu uchodźcy, w części dotyczącej orzeczenia o wydaleniu, stosuje się przepisy ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach dotyczące postępowania w sprawie wydalenia.
 4. Cudzoziemiec jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji ostatecznej o odmowie nadania statusu uchodźcy, w przypadku gdy:
 - 1) decyzja zawiera orzeczenie o wydaleniu;
 - 2) wykonanie decyzji o wydaleniu zostało wstrzymane na podstawie art. 33 ust. 1 pkt 3 lub ust. 4, a decyzja o odmowie nadania statusu uchodźcy nie zawiera orzeczenia o udzieleniu ochrony uzupełniającej albo zgody na pobyt tolerowany.
 5. W przypadku gdy przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 4, cudzoziemiec powiadomił na piśmie Szefa Urzędu o zamiarze dobrowolnego powrotu, termin ten ulega przedłużeniu do dnia, w którym cudzoziemiec powinien wyjechać z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w sposób zorganizowany przez Szefa Urzędu.

Art. 49.

Organ administracji, który w pierwszej instancji wydał decyzję o wydaleniu, której wykonanie zostało wstrzymane na podstawie art. 33 ust. 1 pkt 3 lub ust. 4, stwierdza jej wygaśnięcie, jeżeli decyzja o nadaniu statusu uchodźcy lub udzieleniu ochrony uzupełniającej stała się ostateczna.

Art. 50.

Organ wydający decyzję w postępowaniu w sprawie nadania statusu uchodźcy informuje wnioskodawcę na piśmie, w języku dla niego zrozumiałym, o wyniku tego postępowania oraz trybie i terminie wniesienia środków zaskarżenia.

Art. 51.

1. Postępowanie w sprawie pozbawienia statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej wszczyna się z urzędu.
2. W postępowaniach, o których mowa w ust. 1, organ prowadzący postępowanie przesłuchuje cudzoziemca w celu wyjaśnienia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, zapewniając, w razie potrzeby, bezpłatną pomoc tłumacza władającego językiem zrozumiałym dla cudzoziemca i doręcza mu protokół przesłuchania lub umożliwia złożenie wyjaśnień na piśmie.
3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się w przypadku, gdy pozbawienie statusu uchodźcy następuje w związku z nabyciem obywatelstwa polskiego.

4. W postępowaniu w sprawie pozbawienia statusu uchodźcy cudzoziemcowi zapewnia się swobodę kontaktowania się z przedstawicielem Urzędu Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców oraz z organizacjami, do których zadań statutowych należą sprawy uchodźców.
5. Przepisy art. 39 ust. 2–8 stosuje się odpowiednio.

Art. 52.

1. W decyzji o pozbawieniu statusu uchodźcy i w decyzji o pozbawieniu ochrony uzupełniającej określa się termin, z którym następuje utrata tego statusu lub ochrony.
2. Termin, o którym mowa w ust. 1, wyznacza się przy uwzględnieniu konieczności załatwienia przez cudzoziemca niezbędnych spraw osobistych, rodzinnych i majątkowych, związanych z opuszczeniem terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 53.

1. Decyzje w sprawach, o których mowa w niniejszym rozdziale, wydaje Szef Urzędu.
2. Od decyzji Szefa Urzędu w sprawach, o których mowa w niniejszym rozdziale, przysługuje odwołanie do Rady do Spraw Uchodźców.
3. Rada do Spraw Uchodźców może orzec o udzieleniu ochrony uzupełniającej, jeżeli w wyniku rozpatrzenia odwołania od decyzji w sprawie o nadanie statusu uchodźcy stwierdzi, że wnioskodawca lub osoba, w imieniu której wnioskodawca występuje, nie mogą powrócić do kraju pochodzenia z przyczyn, o których mowa w art. 15.

Art. 54.

Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza wniosku o nadanie statusu uchodźcy, uwzględniając dane, o których mowa w art. 8, dotyczące cudzoziemca, który składa wniosek, oraz osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia postępowania w sprawie nadania statusu uchodźcy, oraz informację, o której mowa w art. 27 pkt 3.

Rozdział 3

Tymczasowe zaświadczenie tożsamości cudzoziemca

Art. 55.

1. Organ przyjmujący wniosek wydaje wnioskodawcy i małżonkowi, w imieniu którego wnioskodawca złożył wniosek, tymczasowe zaświadczenie tożsamości cudzoziemca, zwane dalej „zaświadczeniem tożsamości”, ważne przez okres 30 dni.
2. Szef Urzędu, po upływie okresu ważności pierwszego zaświadczenia tożsamości, wydaje kolejne zaświadczenia tożsamości, ważne przez okresy nie dłuższe niż 6

- miesiący, do czasu zakończenia postępowania w sprawie nadania statusu uchodźcy.
3. Dane małoletniego dziecka, w imieniu którego wnioskodawca złożył wniosek, wpisuje się do zaświadczenia tożsamości rodziców.
 4. Szef Urzędu, po upływie okresu ważności pierwszego zaświadczenia tożsamości, na wniosek rodzica, może wydać małoletniemu dziecku, w wieku powyżej 7 lat, w imieniu którego wnioskodawca złożył wniosek, odrębne zaświadczenie tożsamości.
 5. W przypadku gdy wnioskodawcą jest małoletni bez opieki, zaświadczenie tożsamości wydaje się temu małoletniemu.
 6. Zaświadczenie tożsamości, w okresie swojej ważności, potwierdza tożsamość osoby, której zostało wydane, i uprawnia tę osobę oraz małoletnie dzieci, których dane zostały tam wpisane, do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
 7. Organ przyjmujący wniosek informuje Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, Szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego i Szefa Służby Wywiadu Wojskowego o wydaniu wnioskodawcy i małżonkowi, w imieniu którego wnioskodawca złożył wniosek, zaświadczenia tożsamości. Informacja obejmuje dane, o których mowa w art. 56.

Art. 56.

1. W zaświadczeniu tożsamości zamieszcza się nazwę organu wydającego, datę wydania i termin ważności oraz następujące dane:
 - 1) imię (imiona) i nazwisko;
 - 2) imiona rodziców;
 - 3) datę urodzenia lub wiek;
 - 4) miejsce i kraj urodzenia;
 - 5) obywatelstwo;
 - 6) imiona i nazwiska oraz daty urodzenia małoletnich dzieci, w imieniu których wnioskodawca występuje.
2. Zaświadczenie tożsamości zawiera ponadto fotografię i podpis jego posiadacza.
3. Zaświadczenie tożsamości może zawierać zakodowany zapis danych, o których mowa w ust. 1.

Art. 57.

1. Cudzoziemiec, który otrzymał zaświadczenie tożsamości, jest obowiązany wymienić je w przypadku:
 - 1) zmiany danych w nim zamieszczonych;
 - 2) urodzenia się dziecka;
 - 3) upływu terminu ważności;
 - 4) uszkodzenia w stopniu utrudniającym posługiwanie się nim;

- 5) zaistnienia innej okoliczności niż określona w pkt 4, utrudniającej ustalenie tożsamości.
2. W przypadku utraty zaświadczenia tożsamości wydaje się nowe zaświadczenie.
3. Wymiany zaświadczenia tożsamości i wydania nowego w miejsce utraconego zaświadczenia tożsamości dokonuje Szef Urzędu.

Art. 58.

1. Pierwsze zaświadczenie tożsamości wydaje się z urzędu.
2. Wydanie kolejnego zaświadczenia tożsamości i wymiana zaświadczenia następują na wniosek cudzoziemca, złożony na formularzu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 2.
3. Do wniosku dołącza się fotografie.
4. Cudzoziemiec, który utracił zaświadczenie tożsamości, jest obowiązany zawiadomić o tym Szefa Urzędu w terminie 3 dni.
5. W razie znalezienia własnego zaświadczenia tożsamości, w miejsce którego wydano już nowe zaświadczenie, należy niezwłocznie zwrócić znalezione zaświadczenie Szefowi Urzędu.

Art. 59.

1. Cudzoziemiec, który otrzymał decyzję ostateczną w sprawie o nadanie statusu uchodźcy, jest obowiązany zwrócić zaświadczenie tożsamości organowi, który je wydał.
2. Jeżeli cudzoziemiec, który otrzymał decyzję ostateczną w sprawie o nadanie statusu uchodźcy, opuszcza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwraca zaświadczenie tożsamości komendantowi placówki Straży Granicznej przy przekraczaniu granicy.

Art. 60.

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzory:
 - 1) tymczasowego zaświadczenia tożsamości cudzoziemca, wydawanego przez organ przyjmujący wniosek, oraz tymczasowego zaświadczenia tożsamości cudzoziemca, wydawanego przez Szefa Urzędu, uwzględniając dane, które powinny być w nich zawarte, określone w art. 56 ust. 1;
 - 2) formularza wniosku o wydanie lub wymianę tymczasowego zaświadczenia tożsamości cudzoziemca, uwzględniając dane, o których mowa w art. 8, dotyczące cudzoziemca oraz towarzyszących cudzoziemcowi małoletnich dzieci, w zakresie niezbędnym do wydania lub wymiany tymczasowego zaświadczenia tożsamości cudzoziemca, a także liczbę i wymogi dotyczące fotografii dołączanych do wniosku.
2. W przypadku zmiany wzorów tymczasowego zaświadczenia tożsamości cudzoziemca, w rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, można określić termin ważności dotychczasowych zaświadczeń tożsamości cudzoziemca wydanych na

blankietach dotychczasowego wzoru oraz termin, do którego mogą być stosowane blankiety dotychczasowego wzoru.

Rozdział 4

Postępowanie z udziałem małoletnich bez opieki i cudzoziemców, których stan psychofizyczny stwarza domniemanie, że byli poddani przemocy albo są niepełnosprawni

Art. 61.

1. Organ przyjmujący wniosek o nadanie statusu uchodźcy złożony przez małoletniego bez opieki występuje niezwłocznie do sądu opiekuńczego właściwego ze względu na miejsce pobytu małoletniego z wnioskiem o ustanowienie kuratora do reprezentowania małoletniego w postępowaniu w sprawie nadania statusu uchodźcy i umieszczenie małoletniego w placówce opiekuńczo-wychowawczej.
2. Jeżeli okoliczność, że wnioskodawcą jest małoletni bez opieki, wyjdzie na jaw w toku postępowania, z wnioskiem, o którym mowa w ust. 1, występuje Szef Urzędu.
3. Szef Urzędu, w miarę możliwości, uwzględniając art. 9, podejmuje działania mające na celu odnalezienie krewnych małoletniego bez opieki.

Art. 62.

1. Organ przyjmujący wniosek doprowadza małoletniego bez opieki do zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego lub placówki opiekuńczo-wychowawczej.
2. Małoletni bez opieki przebywa w zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego lub placówce opiekuńczo-wychowawczej, do czasu wydania orzeczenia przez sąd opiekuńczy.

Art. 63.

Koszty pobytu małoletniego bez opieki w zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego lub placówce opiekuńczo-wychowawczej oraz koszty opieki medycznej, do zakończenia postępowania w sprawie nadania statusu uchodźcy decyzją ostateczną, są finansowane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków będących w dyspozycji Szefa Urzędu.

Art. 64.

1. Szef Urzędu zawiadamia kuratora małoletniego bez opieki o terminie i miejscu przesłuchania.
2. Zawiadomienie powinno być doręczone kuratorowi w terminie umożliwiającym mu poinformowanie małoletniego bez opieki o znaczeniu i możliwych skutkach przesłuchania oraz o sposobie przygotowania się do przesłuchania, nie później niż 7 dni przed terminem przesłuchania.

Art. 65.

1. Szef Urzędu przed przesłuchaniem poucza małoletniego bez opieki o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na wynik postępowania w sprawie nadania statusu uchodźcy, oraz o możliwości zgłoszenia żądania, aby przesłuchanie odbyło się w obecności wskazanej przez małoletniego osoby dorosłej.
2. Przesłuchanie odbywa się w języku zrozumiałym dla małoletniego bez opieki, w sposób dostosowany do jego wieku, stopnia dojrzałości i rozwoju umysłowego, z uwzględnieniem okoliczności, że może mieć on ograniczoną wiedzę o faktycznej sytuacji w kraju pochodzenia.
3. Małoletniego bez opieki przesłuchuje się w obecności:
 - 1) kuratora;
 - 2) wskazanej przez niego osoby dorosłej, jeżeli nie utrudni to postępowania;
 - 3) psychologa lub pedagoga, który sporządza opinię o stanie psychofizycznym małoletniego.
4. Podczas przesłuchania kurator może zadawać pytania lub zgłaszać uwagi.
5. Organ prowadzący postępowanie informuje kuratora o możliwości utrwalenia przebiegu przesłuchania za pomocą urządzenia rejestrującego obraz lub dźwięk.

Art. 66.

Czynności w postępowaniu w sprawie nadania statusu uchodźcy z udziałem małoletniego bez opieki może dokonywać osoba, która spełnia co najmniej jeden z następujących warunków:

- 1) ukończyła studia wyższe magisterskie na kierunku prawo i posiada 2-letni staż pracy w instytucjach, których zakres działania obejmuje opiekę nad dzieckiem;
- 2) ukończyła studia wyższe magisterskie lub wyższe zawodowe i posiada 2-letni staż pracy w administracji publicznej oraz odbyła przeszkolenie w zakresie prowadzenia postępowań w sprawie nadania statusu uchodźcy z udziałem małoletnich;
- 3) ukończyła studia wyższe magisterskie na kierunkach: pedagogika, psychologia lub socjologia oraz posiada 2-letni staż pracy w administracji publicznej.

Art. 67.

1. Małoletniego bez opieki, wobec którego w decyzji o odmowie nadania statusu uchodźcy orzeczono o wydaleniu, pozostawia się w placówce opiekuńczo-wychowawczej do czasu przekazania go organom lub organizacjom kraju pochodzenia, do których zadań statutowych należą sprawy małoletnich.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, koszty pobytu małoletniego bez opieki w placówce opiekuńczo-wychowawczej i koszty opieki medycznej są finansowane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków będących w dyspozycji Komendanta Głównego Straży Granicznej.

- 3.²¹⁾ Koszty opieki medycznej, o której mowa w ust. 2 nie obejmują kosztów określonych w przepisach ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. Nr 234, poz. 1570 oraz z 2009 r. Nr 76, poz. 641).

Art. 68.

1. Cudzoziemcowi, który informuje organ prowadzący postępowanie, że był poddany przemocy, jest niepełnosprawny, lub którego stan psychofizyczny stwarza domniemanie, że był poddany przemocy, Szef Urzędu zapewnia przeprowadzenie badań lekarskich lub psychologicznych w celu potwierdzenia tych okoliczności.
2. W przypadku gdy badanie lekarskie lub psychologiczne potwierdzi, że cudzoziemiec był poddany przemocy lub jest niepełnosprawny, w postępowaniu w sprawie nadania statusu uchodźcy wykonywanie czynności następuje:
 - 1) w warunkach zapewniających cudzoziemcowi swobodę wypowiedzi, w sposób szczególnie taktowny i dostosowany do jego stanu psychofizycznego;
 - 2) w terminie dostosowanym do jego stanu psychicznego i fizycznego, wyznaczonym przy uwzględnieniu terminów korzystania przez cudzoziemca ze świadczeń zdrowotnych;
 - 3) z udziałem psychologa lub lekarza oraz, w miarę potrzeby, z udziałem tłumacza płci wskazanej przez cudzoziemca.
3. W szczególnych przypadkach, gdy uzasadnia to stan zdrowia cudzoziemca, wykonywanie czynności w postępowaniu w sprawie nadania statusu uchodźcy odbywa się w miejscu pobytu cudzoziemca.
4. Cudzoziemcowi przebywającemu w ośrodku, jeżeli wymaga tego jego stan fizyczny lub psychiczny, zapewnia się przewóz w celu złożenia zeznań i oświadczeń w postępowaniu w sprawie nadania statusu uchodźcy lub skorzystania ze świadczeń zdrowotnych.

Art. 69.

W stosunku do cudzoziemca, którego badanie lekarskie potwierdziło, że był poddany przemocy lub jest niepełnosprawny, czynności w postępowaniu w sprawie nadania statusu uchodźcy oraz związane z udzielaniem pomocy w ośrodku mogą być wykonywane przez osobę płci wskazanej przez cudzoziemca, która odbyła szkolenie przygotowujące do pracy z osobami poszkodowanymi na skutek przestępstwa lub poddany przemocy i z osobami niepełnosprawnymi.

Rozdział 5

Pomoc dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy

²¹⁾ Dodany przez art. 61 pkt 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. Nr 234, poz. 1570), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2009 r.

Art. 70.

1. Wnioskodawcy oraz osobie, w imieniu której wnioskodawca występuje, zapewnia się pomoc socjalną i opiekę medyczną oraz można zapewnić pomoc w dobrowolnym powrocie do kraju, do którego mają prawo wjazdu, zwaną dalej „pomocą w dobrowolnym powrocie”.
2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do cudzoziemca, który:
 - 1) korzysta z ochrony uzupełniającej,
 - 2) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zgody na pobyt tolerowany
– po upływie okresów, o których mowa w art. 74 ust. 1;
 - 3) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich;
 - 4) przebywa w placówce opiekuńczo-wychowawczej;
 - 5) przebywa w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia;
 - 6) jest tymczasowo aresztowany lub odbywa karę pozbawienia wolności.
3. Wniosek cudzoziemca, o którym mowa w ust. 2, o udzielenie pomocy socjalnej, medycznej lub w dobrowolnym powrocie pozostawia się bez rozpoznania.
- 4.²²⁾ Cudzoziemcowi, który przed upływem 2 lat od dnia udzielenia mu pomocy w dobrowolnym powrocie złożył kolejny wniosek o nadanie statusu uchodźcy lub wniosek, o którym mowa w art. 42 ust. 2, przysługuje wyłącznie pomoc medyczna oraz pomoc socjalna w postaci świadczenia pieniężnego w wysokości jednej trzeciej świadczenia pieniężnego udzielanego w przypadkach, o których mowa w art. 72.
5. Jeżeli w toku postępowania prowadzonego w związku z kolejnym wnioskiem o nadanie statusu uchodźcy okaże się, że zaistniały nowe okoliczności dotyczące prześladowania lub nowe okoliczności związane z ryzykiem wystąpienia poważnej krzywdy w stosunku do wskazywanych przez cudzoziemca w poprzednim postępowaniu, Szef Urzędu, w drodze decyzji, przyznaje cudzoziemcowi pomoc na zasadach ogólnych.

Art. 71.

1. Pomoc socjalna obejmuje:
 - 1) pomoc udzielaną w ośrodku, w tym:
 - a) zakwaterowanie,
 - b) całodzienne wyżywienie zbiorowe lub ekwiwalent pieniężny w zamian za wyżywienie,
 - c) kieszonkowe na drobne wydatki osobiste,
 - d) stałą pomoc pieniężną na zakup środków czystości i higieny osobistej,
 - e) jednorazową pomoc pieniężną lub bony towarowe na zakup odzieży i obuwia,

²²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 9 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 19.

- f) naukę języka polskiego i podstawowe materiały niezbędne do nauki tego języka,
 - g) pomoce dydaktyczne dla dzieci korzystających z nauki i opieki w publicznych placówkach, szkołach podstawowych, gimnazjach lub szkołach ponadgimnazjalnych,
 - h) pokrycie, w miarę możliwości, kosztów zajęć pozalekcyjnych i rekreacyjno-sportowych dzieci,
 - i) finansowanie przejazdów środkami transportu publicznego:
 - w celu wzięcia udziału w postępowaniu w sprawie nadania statusu uchodźcy,
 - w celu leczenia lub poddania się szczepieniom ochronnym,
 - w innych szczególnie uzasadnionych przypadkach albo
- 2) pomoc udzielaną poza ośrodkiem, polegającą na wypłacie świadczenia pieniężnego na pokrycie we własnym zakresie kosztów pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem kosztów opieki medycznej, zwaną dalej „świadczeniem pieniężnym”.
2. Całodzienne wyżywienie zbiorowe, z którego korzysta małoletnie dziecko cudzoziemca, powinno być dostosowane do jego wieku.
3. Ekwiwalent pieniężny, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b, przysługuje w zamian za wyżywienie dziecka do ukończenia przez nie 3 lat lub dziecka uczęszczającego do przedszkola, szkoły podstawowej, gimnazjum lub szkoły ponadgimnazjalnej.

Art. 72.

1. Pomoc socjalna może być udzielana w postaci świadczenia pieniężnego, w przypadku gdy wymagają tego względy organizacyjne albo jest to niezbędne do:
- 1) zapewnienia bezpieczeństwa cudzoziemcowi, z uwzględnieniem szczególnej sytuacji samotnych kobiet;
 - 2) ochrony porządku publicznego;
 - 3) ochrony i utrzymania więzi rodzinnych;
 - 4) przygotowania cudzoziemca do prowadzenia samodzielnego życia poza ośrodkiem, po otrzymaniu decyzji o nadaniu statusu uchodźcy albo decyzji o odmowie nadania statusu uchodźcy, w której udzielono ochrony uzupełniającej lub zgody na pobyt tolerowany.
2. Decyzję w sprawie udzielania pomocy socjalnej w postaci świadczenia pieniężnego wydaje, na wniosek cudzoziemca lub z urzędu, Szef Urzędu.
3. Szef Urzędu stwierdza wygaśnięcie decyzji o udzielaniu pomocy socjalnej w postaci świadczenia pieniężnego, w przypadku gdy:
- 1) ustały okoliczności, które uzasadniały jej udzielanie;
 - 2) istnieją okoliczności, o których mowa w art. 70 ust. 2 pkt 3–6.

Art. 73.

1. Opieka medyczna obejmuje świadczenia opieki zdrowotnej w zakresie, w jakim osobom objętym obowiązkowym lub dobrowolnym ubezpieczeniem zdrowotnym przysługuje prawo do świadczeń na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.²³⁾), z wyłączeniem leczenia uzdrowiskowego.
2. Opieka medyczna jest wykonywana na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych między Szefem Urzędu a świadczeniodawcami w rozumieniu przepisów ustawy, o której mowa w ust. 1.

Art. 74.

1. Pomoc socjalną i opiekę medyczną zapewnia się w okresie postępowania w sprawie nadania statusu uchodźcy i przez okres 2 miesięcy od dnia doręczenia decyzji ostatecznej w tej sprawie, a w przypadku gdy postępowanie w sprawie nadania statusu uchodźcy zostało umorzone – przez okres 14 dni od dnia doręczenia decyzji ostatecznej o umorzeniu postępowania.
2. W przypadku gdy cudzoziemiec powiadomił na piśmie Szefa Urzędu o zamiarze dobrowolnego powrotu, okres udzielania pomocy socjalnej i opieki medycznej ulega przedłużeniu do dnia, w którym cudzoziemiec powinien opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w sposób zorganizowany przez Szefa Urzędu.
3. Jeżeli w stosunku do małżonków przebywających w ośrodku toczą się odrębne postępowania w sprawach nadania statusu uchodźcy, okresy pomocy udzielanej małżonkom i towarzyszącym im małoletnim dzieciom kończą się jednocześnie z upływem okresu udzielania pomocy, który jest dłuższy.

Art. 75.

1. Pomoc w dobrowolnym powrocie można zapewnić cudzoziemcowi, który zawiadomi na piśmie Szefa Urzędu o zamiarze dobrowolnego powrotu, nie później niż przed upływem terminu, do którego jest on obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Pomoc w dobrowolnym powrocie obejmuje pokrycie:
 - 1) kosztów zakupu biletu na przejazd najtańszym środkiem komunikacji publicznej do wybranego przez cudzoziemca kraju, do którego ma prawo wjazdu;
 - 2) opłat administracyjnych związanych z uzyskaniem niezbędnych wiz i zezwoleń;
 - 3) części kosztów wyżywienia w podróży.
3. Decyzję w sprawie przyznania pomocy w dobrowolnym powrocie wydaje, na wniosek cudzoziemca, Szef Urzędu.

²³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 216, poz. 1367, Nr 225, poz. 1486, Nr 227, poz. 1505, Nr 234, poz. 1570 i Nr 237, poz. 1654 oraz z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 22, poz. 120, Nr 26, poz. 157, Nr 38, poz. 299, Nr 92, poz. 753, Nr 97, poz. 800, Nr 98, poz. 817, Nr 111, poz. 918, Nr 118, poz. 989, Nr 157, poz. 1241, Nr 161, poz. 1278 i Nr 178, poz. 1374.

4. Dobrowolny powrót cudzoziemca odbywa się w sposób zorganizowany przez Szefa Urzędu.

Art. 76.

1. Cudzoziemca, który rażąco naruszył zasady współżycia społecznego w ośrodku, pozbawia się pomocy socjalnej.
2. Decyzję w sprawie pozbawienia pomocy socjalnej wydaje Szef Urzędu i nadaje jej rygor natychmiastowej wykonalności.
3. Do doręczenia decyzji, o której mowa w ust. 2, stosuje się przepisy art. 26 ust. 2–6.

Art. 77.

W przypadku gdy cudzoziemiec korzystający z pomocy socjalnej w ośrodku przebywa poza tym ośrodkiem przez okres dłuższy niż 3 dni, udzielanie tej pomocy wstrzymuje się z mocy prawa do czasu jego powrotu.

Art. 78.

1. Udzielanie pomocy socjalnej, której cudzoziemiec został pozbawiony na podstawie decyzji, o której mowa w art. 76 ust. 2, może być jednorazowo przywrócone na dotychczasowych zasadach.
2. Jeżeli cudzoziemiec powtórnie został pozbawiony pomocy socjalnej na podstawie decyzji, o której mowa w art. 76 ust. 2, ponowne udzielenie tej pomocy może nastąpić wyłącznie przez wypłatę świadczenia pieniężnego w wysokości jednej trzeciej świadczenia pieniężnego udzielanego w przypadkach, o których mowa w art. 72.
3. Szef Urzędu wydaje decyzje w sprawach, o których mowa w ust. 1 i 2, na wniosek cudzoziemca.

Art. 79.

1. Szef Urzędu zapewnia i organizuje prowadzenie ośrodków.
2. Szef Urzędu może zlecić prowadzenie ośrodków organizacjom społecznym, stowarzyszeniom lub innym osobom prawnym albo osobom fizycznym.

Art. 80.

1. Cudzoziemca, o którym mowa w art. 70 ust. 1, przyjmuje się do ośrodka na podstawie zaświadczenia tożsamości, po wpisaniu jego danych osobowych do ewidencji mieszkańców ośrodka.
2. Do ewidencji mieszkańców ośrodka wpisuje się dane osobowe cudzoziemca zawarte w zaświadczeniu tożsamości oraz jego płeć.

Art. 81.

1. Cudzoziemiec, który podczas przyjmowania wniosku nie podlegał badaniom lekarskim lub zabiegom sanitarnym ciała i odzieży, jest obowiązany poddać się im przed przyjęciem do ośrodka.
2. Szef Urzędu zapewnia przeprowadzenie badań lekarskich i zabiegów sanitarnych ciała i odzieży, o których mowa w ust. 1.
3. W przypadku gdy cudzoziemiec nie wyraża zgody na badania lekarskie lub niezbędne zabiegi sanitarne ciała i odzieży, Szef Urzędu zawiadamia o tym państwowego inspektora sanitarnego właściwego ze względu na miejsce położenia ośrodka i wydaje decyzję w sprawie udzielenia pomocy socjalnej w postaci świadczenia pieniężnego w wysokości jednej trzeciej świadczenia pieniężnego udzielanego w przypadkach, o których mowa w art. 72.
4. Szef Urzędu stwierdza wygaśnięcie decyzji, o której mowa w ust. 3, w przypadku gdy:
 - 1) cudzoziemiec poddał się badaniom lekarskim i zabiegom sanitarnym ciała i odzieży;
 - 2) istnieją okoliczności, o których mowa w art. 70 ust. 2 pkt 3–6.
5. Minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, zakres, szczegółowe warunki i sposób wykonywania badań lekarskich i zabiegów sanitarnych ciała i odzieży cudzoziemca, o których mowa w ust. 1 i w art. 29 ust. 1 pkt 5, uwzględniając w szczególności potrzebę zapobiegania rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych.

Art. 82.

1. Cudzoziemiec przebywający w ośrodku jest obowiązany przestrzegać regulaminu pobytu w ośrodku.
2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, regulamin pobytu w ośrodku, uwzględniający w szczególności warunki przyjęcia cudzoziemca do ośrodka oraz odwiedzin osób w nim przebywających, sposób wydawania posiłków, sposób utrzymywania czystości oraz porządek wewnętrzny ośrodka.

Art. 83.

1. Cudzoziemiec jest obowiązany opuścić ośrodek:
 - 1) w następnym dniu po upływie okresu udzielania pomocy, o którym mowa w art. 74;
 - 2) po doręczeniu decyzji o pozbawieniu pomocy socjalnej.
2. Do egzekucji obowiązku opuszczenia ośrodka, o którym mowa w ust. 1, stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2005 r. Nr 229, poz. 1954, z późn. zm.²⁴⁾), dotyczące obowiązków o charakterze niepieniężnym.

²⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 133, poz. 935, Nr 157, poz. 1119 i Nr 187, poz. 1381, z 2007 r. Nr 89, poz. 589, Nr

Art. 84.

1. Osobie, która pokryła koszty pogrzebu cudzoziemca zmarłego przed zakończeniem postępowania w sprawie nadania statusu uchodźcy, a w przypadku śmierci cudzoziemca korzystającego z pomocy socjalnej – w okresie, o którym mowa w art. 74, przysługuje zasiłek pogrzebowy w wysokości kosztów rzeczywiście poniesionych, nie większej jednak niż kwota zasiłku pogrzebowego wypłacana na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227).
2. Jeżeli pogrzeb cudzoziemca odbywa się za granicą, zasiłek pogrzebowy obejmuje wyłącznie zwrot kosztów transportu zwłok do granicy.
3. W przypadku gdy zwłoki cudzoziemca, o którym mowa w ust. 1, nie zostały pochowane przez podmioty, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2000 r. Nr 23, poz. 295, z późn. zm.²⁵⁾), pogrzeb cudzoziemca organizuje Szef Urzędu i pokrywa jego koszty z części budżetu państwa, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków będących w dyspozycji Szefa Urzędu.
4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb wypłaty zasiłków pogrzebowych oraz warunki pokrywania kosztów pogrzebu cudzoziemca ze środków budżetu państwa, z uwzględnieniem w szczególności:
 - 1) dokumentów wymaganych do wypłaty zasiłku pogrzebowego;
 - 2) rodzaju kosztów pogrzebu, które mogą być pokrywane ze środków budżetu państwa;
 - 3) wysokości kwot na pokrycie tych kosztów.

Art. 85.

Koszty pomocy socjalnej, opieki medycznej, z wyłączeniem kosztów określonych w przepisach *ustawy z dnia 6 września 2001 r. o chorobach zakaźnych i zakażeniach* (Dz. U. Nr 126, poz. 1384, z późn. zm.²⁶⁾²⁷⁾, zasiłku pogrzebowego, pomocy w dobrowolnym powrocie i prowadzenia ośrodków są finansowane z budżetu państwa, z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków będących w dyspozycji Szefa Urzędu.

115, poz. 794, Nr 176, poz. 1243 i Nr 192, poz. 1378, z 2008 r. Nr 209, poz. 1318 oraz z 2009 r. Nr 3, poz. 11, Nr 39, poz. 308, Nr 131, poz. 1075 i Nr 157, poz. 1241.

²⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 120, poz. 1268, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568, z 2006 r. Nr 220, poz. 1600, z 2008 r. Nr 216, poz. 1367 oraz z 2009 r. Nr 98, poz. 817.

²⁶⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 45, poz. 391 i Nr 199, poz. 1938, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 173, poz. 1808 i Nr 210, poz. 2135 oraz z 2006 r. Nr 220, poz. 1600.

²⁷⁾ Obecnie: przepisach ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. Nr 234, poz. 1570), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2009 r.; zgodnie z art. 64 tej ustawy.

Art. 86.

Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wysokość jednorazowej pomocy pieniężnej lub wartość bonów towarowych na zakup odzieży i obuwia, wysokość stałej pomocy pieniężnej na zakup środków higieny osobistej, kieszonkowego oraz ekwiwalentu pieniężnego w zamian za wyżywienie, związanych z pobytem w ośrodku, a także wysokość świadczenia pieniężnego na pokrycie we własnym zakresie kosztów pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pomocy na pokrycie kosztów wyżywienia cudzoziemca w podróży w związku z dobrowolnym powrotem do kraju, do którego cudzoziemiec ma prawo wjazdu, a także termin i sposób ich wypłaty oraz wysokość stawki dziennej wyżywienia zbiorowego w ośrodku, biorąc pod uwagę konieczność zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych cudzoziemca. Rozporządzenie może określać, w jakich przypadkach i do jakiej wysokości może być zwiększona wysokość kieszonkowego, ze względu na działania cudzoziemca na rzecz ośrodka i przebywających w nim osób.

Rozdział 6**Zatrzymanie cudzoziemca oraz umieszczenie go w strzeżonym ośrodku lub zastosowanie aresztu w celu wydalenia w postępowaniu w sprawie nadania statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej****Art. 87.**

1. Wnioskodawcy lub osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, nie zatrzymuje się, chyba że istnieje konieczność:
 - 1) ustalenia ich tożsamości;
 - 2) zapobieżenia nadużyciu postępowania w sprawie nadania statusu uchodźcy;
 - 3) zapobieżenia zagrożeniu dla bezpieczeństwa, zdrowia, życia lub własności innych osób;
 - 4) ochrony obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.
2. Zatrzymania można dokonać także w przypadku, gdy:
 - 1) wnioskodawca lub osoba, w imieniu której wnioskodawca występuje, nielegalnie przekroczyli lub usiłowali przekroczyć granicę, chyba że przybyli bezpośrednio z terytorium, na którym istnieją okoliczności uzasadniające ich obawę przed prześladowaniem w rozumieniu art. 13 lub doznaniem poważnej krzywdy w rozumieniu art. 15, i wjechali na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przebywają na tym terytorium bez zezwolenia, pod warunkiem że wniosek o nadanie statusu uchodźcy zostanie złożony niezwłocznie i przedstawione będą wiarygodne przyczyny nielegalnego wjazdu lub pobytu;
 - 2) zachowanie wnioskodawcy lub osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, zagraża bezpieczeństwu, zdrowiu lub życiu innych cudzoziemców przebywających w ośrodku lub pracownikom ośrodka.
3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, Straż Graniczna lub Policja zatrzymuje wnioskodawcę lub osobę, w imieniu której wnioskodawca występuje, na wniosek Szefa Urzędu.

Art. 88.

1. Wnioskodawcę lub osobę, w imieniu której wnioskodawca występuje, w przypadkach, o których mowa w art. 87, umieszcza się w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia, z tym że areszt w celu wydalenia stosuje się, gdy z okoliczności ustalonych przez organ Straży Granicznej lub Policji wynika, że jest to niezbędne ze względu na obronność lub bezpieczeństwo państwa albo bezpieczeństwo i porządek publiczny.
2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do małoletniego bez opieki i do cudzoziemca, którego stan psychofizyczny stwarza domniemanie, że był poddany przemocy albo jest niepełnosprawny, z wyłączeniem przypadku gdy zachowanie cudzoziemca zagraża bezpieczeństwu, zdrowiu lub życiu innych cudzoziemców przebywających w ośrodku lub pracownikom ośrodka.

Art. 89.

1. Sąd wydaje postanowienie o umieszczeniu wnioskodawcy lub osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia, na okres od 30 do 60 dni.
2. W przypadku gdy wnioskodawcą jest cudzoziemiec przebywający w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia wskutek wykonania postanowienia sądu, wydanego na podstawie ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach, sąd przedłuża okres pobytu w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia o 90 dni, przy czym pierwszym dniem przedłużonego okresu pobytu jest dzień złożenia wniosku o nadanie statusu uchodźcy.
3. Jeżeli decyzja o odmowie nadania statusu uchodźcy, w której orzeczono o wydaleniu, zostanie doręczona wnioskodawcy przed upływem okresu, o którym mowa w ust. 1 i 2, okres pobytu w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia może być przedłużony na czas określony, niezbędny do wydania decyzji ostatecznej o odmowie nadania statusu uchodźcy i do wykonania wydalenia. Okres pobytu w strzeżonym ośrodku i areszcie w celu wydalenia nie może przekroczyć roku.
4. Postanowienie o umieszczeniu wnioskodawcy lub osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia w przypadku, o którym mowa w art. 87 ust. 2 pkt 2, wydaje, na wniosek Szefa Urzędu, sąd rejonowy, w którego okręgu znajduje się siedziba tego organu.
5. Postanowienie w sprawie przedłużenia okresu pobytu w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia wydaje, na wniosek Szefa Urzędu, organu Straży Granicznej lub Policji, sąd rejonowy, w którego okręgu znajduje się siedziba organu składającego wniosek.

Art. 89a.

1. Kierownik strzeżonego ośrodka lub funkcjonariusz odpowiedzialny za funkcjonowanie aresztu w celu wydalenia umożliwia wnioskodawcy lub osobie, w imieniu której wnioskodawca występuje, umieszczonym w strzeżonym ośrodku lub wobec których zastosowano areszt w celu wydalenia:

- 1) kontakt korespondencyjny lub telefoniczny z organizacjami, do których zadań statutowych należą sprawy uchodźców;
 - 2) kontakt osobisty z przedstawicielem Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców lub organizacji, do której zadań statutowych należą sprawy uchodźców, oraz z podmiotem świadczącym pomoc prawną.
2. Kierownik strzeżonego ośrodka lub funkcjonariusz odpowiadający za funkcjonowanie aresztu w celu wydalenia ograniczy lub całkowicie wyłączy możliwość osobistego kontaktu wnioskodawcy lub osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, z przedstawicielem Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców, organizacją, do której zadań statutowych należą sprawy uchodźców, lub z podmiotem świadczącym pomoc prawną, gdy wymaga tego konieczność zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego lub przestrzegania postanowień regulaminu organizacyjno-porządkowego pobytu w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia. Rozstrzygnięcie kierownika strzeżonego ośrodka lub funkcjonariusza odpowiadającego za funkcjonowanie aresztu w celu wydalenia jest ostateczne.
3. Kierownik strzeżonego ośrodka lub funkcjonariusz odpowiadający za funkcjonowanie aresztu w celu wydalenia informują o zastosowaniu środka, o którym mowa w ust. 2, Szefa Urzędu oraz przedstawiciela Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców.

Art. 89b.

1. Poza przypadkami, o których mowa w art. 107 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach, cudzoziemiec umieszczony w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia może być zwolniony na podstawie decyzji Szefa Urzędu, jeżeli podstawą jego umieszczenia w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia były okoliczności wskazane w art. 87 ust. 1 pkt 2.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, Szef Urzędu może wydać decyzję o zwolnieniu ze strzeżonego ośrodka lub z aresztu w celu wydalenia, z urzędu lub na wniosek wnioskodawcy, jeżeli z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że wnioskodawca i osoba, w imieniu której wnioskodawca występuje, z dużym prawdopodobieństwem spełniają warunki nadania statusu uchodźcy, określone w art. 13, lub udzielenia ochrony uzupełniającej, określone w art. 15, a ich pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie stanowi zagrożenia dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo bezpieczeństwa i porządku publicznego i nie istnieją okoliczności, o których mowa w art. 19 ust. 1 pkt 3 lub ust. 2, lub art. 20 ust. 1 pkt 2, ust. 2 lub 3.
3. Od decyzji Szefa Urzędu o odmowie uwzględnienia wniosku o zwolnienie ze strzeżonego ośrodka lub z aresztu w celu wydalenia wnioskodawcy przysługuje odwołanie w terminie 7 dni od dnia doręczenia decyzji. Odwołanie wnosi się do sądu rejonowego właściwego ze względu na siedzibę Szefa Urzędu, za pośrednictwem kierownika strzeżonego ośrodka lub funkcjonariusza odpowiadającego za funkcjonowanie aresztu w celu wydalenia.
4. Kierownik strzeżonego ośrodka lub funkcjonariusz odpowiadający za funkcjonowanie aresztu w celu wydalenia przekazuje odwołanie w terminie 2 dni sądowi, który rozpoznaje je niezwłocznie.
5. Do postępowania w sprawie odwołania od decyzji, o której mowa w ust. 3, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postę-

powołania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.²⁸⁾) o postępowaniu w sprawie zażalenia na postanowienie w przedmiocie środka zapobiegawczego, przy czym funkcję oskarżyciela publicznego wykonuje Szef Urzędu.

Art. 89c.

Wnioskodawcy lub osobie, w imieniu której wnioskodawca występuje, zwolnionym ze strzeżonego ośrodka lub z aresztu w celu wydalenia na podstawie decyzji, o której mowa w art. 89b ust. 1 i 2, albo nieumieszczonym w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia z przyczyn określonych w art. 103 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach, Szef Urzędu może, w drodze decyzji, nakazać przebywanie w określonym miejscu pobytu lub miejscowości, których bez jego zezwolenia nie mogą opuszczać, do dnia wydania decyzji ostatecznej w postępowaniu w sprawie nadania statusu uchodźcy oraz zobowiązać do zgłaszania się w określonych odstępach czasu do organu wskazanego w decyzji.

Rozdział 7

Prawa i obowiązki cudzoziemca, który posiada status uchodźcy lub korzysta z ochrony uzupełniającej

Art. 89d.

Szef Urzędu informuje niezwłocznie na piśmie cudzoziemca, któremu nadano status uchodźcy lub udzielono ochrony uzupełniającej, o jego prawach i obowiązkach.

Art. 89e.

Cudzoziemcowi, który posiada status uchodźcy lub korzysta z ochrony uzupełniającej, udziela się pomocy w celu wspierania procesu jego integracji ze społeczeństwem, w trybie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Art. 89f.

Cudzoziemcowi, który posiada status uchodźcy lub korzysta z ochrony uzupełniającej, przysługują uprawnienia cudzoziemca, któremu udzielono zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, o ile przepisy ustawy lub innych ustaw nie stanowią inaczej.

²⁸⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061 i Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 240, poz. 2405 i Nr 264, poz. 2641, z 2005 r. Nr 10, poz. 70, Nr 48, poz. 461, Nr 77, poz. 680, Nr 96, poz. 821, Nr 141, poz. 1181, Nr 143, poz. 1203, Nr 163, poz. 1363, Nr 169, poz. 1416 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 15, poz. 118, Nr 66, poz. 467, Nr 95, poz. 659, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 141, poz. 1009 i 1013, Nr 167, poz. 1192 i Nr 226, poz. 1647 i 1648, z 2007 r. Nr 20, poz. 116, Nr 64, poz. 432, Nr 80, poz. 539, Nr 89, poz. 589, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 123, poz. 849 i Nr 128, poz. 903, z 2008 r. Nr 27, poz. 162, Nr 100, poz. 648, Nr 107, poz. 686, Nr 123, poz. 802, Nr 182, poz. 1133, Nr 208, poz. 1308, Nr 214, poz. 1344, Nr 225, poz. 1485, Nr 234, poz. 1571 i Nr 237, poz. 1651 oraz z 2009 r. Nr 8, poz. 39, Nr 20, poz. 104, Nr 28, poz. 171, Nr 68, poz. 585, Nr 85, poz. 716, Nr 127, poz. 1051, Nr 144, poz. 1178, Nr 168, poz. 1323 i Nr 178, poz. 1375.

Art. 89g.

1. Cudzoziemcowi, który posiada status uchodźcy lub korzysta z ochrony uzupełniającej, nie można wydać decyzji o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ani decyzji o wydaleniu, bez pozbawienia tego statusu lub ochrony.
2. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania w przypadku, o którym mowa w art. 32 ust. 1 lub art. 33 ust. 2 Konwencji Genewskiej.

Art. 89h.

1. W przypadku gdy istnieją okoliczności, o których mowa w art. 32 ust. 1 lub art. 33 ust. 2 Konwencji Genewskiej, decyzję o wydaleniu cudzoziemca, który posiada status uchodźcy, wydaje Szef Urzędu, z urzędu lub na wniosek Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Szefa Służby Wywiadu Wojskowego, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, Komendanta Głównego Straży Granicznej, Komendanta Głównego Policji, komendanta oddziału Straży Granicznej, komendanta placówki Straży Granicznej lub komendanta wojewódzkiego Policji.
2. Decyzji o wydaleniu cudzoziemca, który posiada status uchodźcy, nie można nadać rygoru natychmiastowej wykonalności.

Art. 89i.

1. Cudzoziemcowi, któremu nadaje się status uchodźcy, wydaje się dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej i kartę pobytu ważną przez okres 3 lat od dnia wydania.
2. Cudzoziemcowi, któremu udziela się ochrony uzupełniającej, wydaje się kartę pobytu ważną przez okres 2 lat od dnia wydania.
3. Dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej jest ważny przez okres 2 lat od dnia wydania.
- 4.²⁹⁾ Dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej wydaje się po pobraniu danych biometrycznych cudzoziemca.
- 5.³⁰⁾ W dokumentach podróży przewidzianych w Konwencji Genewskiej wydawanych cudzoziemcom, od których pobranie odcisków linii papilarnych jest fizycznie niemożliwe, nie zamieszcza się obrazu linii papilarnych.
- 6.³⁰⁾ Kartę pobytu wydaje się po dostarczeniu przez cudzoziemca 3 fotografii.

Art. 89ia.³¹⁾

W dokumencie podróży przewidzianym w Konwencji Genewskiej zamieszcza się dane i informacje, o których mowa w załączniku do Konwencji Genewskiej, oraz dane biometryczne.

²⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 2 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 4.

³⁰⁾ Dodany przez art. 1 pkt 2 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 4.

³¹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 4.

Art. 89ib.³¹⁾

1. Cudzoziemiec odbiera dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej osobiście, co potwierdza własnoręcznym podpisem.
2. Dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej dla małoletniego może odebrać jeden z rodziców lub opiekunów. Małoletni, który ukończył 13 lat, lub osoba ubezwłasnowolniona, odbierają ten dokument osobiście, w obecności przynajmniej jednego z rodziców lub opiekunów.
3. Cudzoziemiec odbierający dokument przewidziany w Konwencji Genewskiej sprawdza za pomocą czytnika elektronicznego, czy dane osobowe i dane biometryczne zamieszczone w tym dokumencie są zgodne ze stanem faktycznym.

Art. 89j.

1. Dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej podlega wymianie w przypadku:
 - 1) zmiany danych w nim zamieszczonych;
 - 2) uszkodzenia w stopniu utrudniającym posługiwanie się nim lub zaistnienia innej okoliczności utrudniającej ustalenie tożsamości osoby;
 - 3) upływu terminu ważności.
2. Poza przypadkami, o których mowa w art. 77 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach, cudzoziemiec jest obowiązany wymienić kartę pobytu także po upływie okresu jej ważności.

Art. 89k.

1. Cudzoziemiec, który utracił dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej, jest obowiązany zawiadomić o tym Szefa Urzędu w terminie 3 dni.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, Szef Urzędu wydaje nowy dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej.
3. W razie znalezienia własnego dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej, w miejsce którego wydano już nowy dokument, należy niezwłocznie zwrócić znaleziony dokument Szefowi Urzędu.
4. Przepisy ust. 1 i 3 stosuje się w przypadku utraty karty pobytu.

Art. 89l.

1. Cudzoziemiec, który zostaje pozbawiony statusu uchodźcy, jest obowiązany zwrócić Szefowi Urzędu kartę pobytu i dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej niezwłocznie po doręczeniu decyzji ostatecznej w tej sprawie.
2. Cudzoziemiec, który podlega wydaleniu na podstawie decyzji, o której mowa w art. 89h, jest obowiązany zwrócić kartę pobytu komendantowi placówki Straży Granicznej przy przekraczaniu granicy.

3. Cudzoziemiec, który zostaje pozbawiony ochrony uzupełniającej, jest obowiązany zwrócić Szefowi Urzędu kartę pobytu niezwłocznie po doręczeniu decyzji ostatecznej w tej sprawie.

Art. 89m.³²⁾

Wymiana lub wydanie nowego dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej następuje na wniosek cudzoziemca, po pobraniu jego danych biometrycznych.

Art. 89n.

1. Dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej wydaje i wymienia Szef Urzędu.
2. Cudzoziemcowi, który posiada status uchodźcy lub korzysta z ochrony uzupełniającej, kartę pobytu wydaje i wymienia Szef Urzędu.

Art. 89o.³³⁾

Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzór dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej, uwzględniając postanowienia załącznika do Konwencji Genewskiej oraz obowiązki zamieszczania danych biometrycznych;
- 2) wzór formularza wniosku o wymianę lub wydanie nowego dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej, uwzględniając dane, o których mowa w art. 8, dotyczące cudzoziemca i małoletnich dzieci towarzyszących cudzoziemcowi, w zakresie niezbędnym do wymiany lub wydania nowego dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej;
- 3) sposób pobierania danych biometrycznych i zamieszczania ich w dokumentach podróży przewidzianych w Konwencji Genewskiej, który umożliwi potwierdzenie tożsamości cudzoziemca.

Rozdział 8

Rada do Spraw Uchodźców

Art. 89p.

1. Rada do Spraw Uchodźców, zwana dalej „Radą”, jest organem administracji publicznej rozpatrującym odwołania od decyzji i zażalenia na postanowienia wydane przez Szefa Urzędu w sprawach prowadzonych na podstawie przepisów niniejszego działu, z wyjątkiem spraw, o których mowa w art. 33 ust. 4–9 oraz w rozdziale 5.
2. Radzie przysługują uprawnienia organu wyższego stopnia w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.

³²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 4 ustawy, o której mowa w odnośniku 4.

³³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 5 ustawy, o której mowa w odnośniku 4.

3. Rada jest także organem właściwym w sprawach wznowienia postępowania, uchylecia, zmiany lub stwierdzenia nieważności wydanych decyzji lub postanowień.
4. Do zadań Rady należy ponadto:
 - 1) dokonywanie analiz orzecznictwa w zakresie spraw o nadanie lub pozbawienie statusu uchodźcy;
 - 2) gromadzenie informacji o krajach pochodzenia cudzoziemców;
 - 3) współpraca z organami oraz instytucjami krajowymi i zagranicznymi w zakresie problematyki migracji i uchodźstwa;
 - 4) prowadzenie rejestru złożonych zażaleń i odwołań oraz wydanych przez Radę decyzji i postanowień.
5. Prezes Rady Ministrów, w drodze rozporządzenia, nadaje Radzie statut organizacyjny i regulamin czynności wewnętrznych, w którym określa w szczególności sposób zwoływania i odbywania posiedzeń składów orzekających i posiedzeń plenarnych oraz tworzenia wewnętrznych zespołów Rady, uwzględniając zakres zadań Rady.

Art. 89r.

1. W skład Rady wchodzi 12 członków powoływanych przez Prezesa Rady Ministrów na pięcioletnią kadencję spośród osób wyróżniających się wiedzą lub doświadczeniem praktycznym w zakresie problematyki uchodźców. Co najmniej połowa członków Rady powinna posiadać wyższe wykształcenie prawnicze.
2. Członkiem Rady może być osoba posiadająca obywatelstwo polskie, która nie została skazana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub za przestępstwo skarbowe oraz korzystająca z pełni praw publicznych.
3. Prezes Rady Ministrów powołuje w skład Rady po 4 osoby spośród kandydatów przedstawianych przez ministra właściwego do spraw zagranicznych i Ministra Sprawiedliwości. Każdy z ministrów przedstawia 8 kandydatów.
4. W przypadku uzasadnionym istotnym wzrostem liczby spraw o nadanie lub pozbawienie statusu uchodźcy Prezes Rady Ministrów może, na wniosek przewodniczącego Rady złożony na podstawie uchwały Rady, powołać dodatkowych członków Rady na okres do końca danej kadencji. Przepisu ust. 3 nie stosuje się.

Art. 89s.

1. Pracodawca zatrudniający członka Rady udziela mu, na jego wniosek, urlopu bezpłatnego na czas sprawowania funkcji w Radzie.
2. Pracownikom urzędów państwowych oraz członkom korpusu służby cywilnej przysługuje, po zakończeniu sprawowania funkcji w Radzie, prawo powrotu na zajmowane poprzednio stanowisko, a jeżeli jest to niemożliwe – na stanowisko równorzędne.
3. Członkowie Rady w zakresie wykonywania czynności wynikających z zadań Rady, o których mowa w art. 89p, korzystają z ochrony prawnej przysługującej funkcjonariuszom publicznym.

Art. 89t.

1. Prezes Rady Ministrów odwołuje członka Rady w przypadku:
 - 1) złożenia przez niego rezygnacji z pełnienia funkcji;
 - 2) choroby trwale uniemożliwiającej sprawowanie przez niego funkcji;
 - 3) skazania go prawomocnym wyrokiem orzeczonym za przestępstwo popełnione z winy umyślnej, ścigane z oskarżenia publicznego lub za przestępstwo skarbowe;
 - 4) zaistnienia innych okoliczności uniemożliwiających mu sprawowanie funkcji lub wywiązywanie się z obowiązków.
2. W przypadku odwołania członka Rady lub jego śmierci Prezes Rady Ministrów uzupełnia skład Rady, powołując nowego członka Rady na okres do końca danej kadencji. Przepisu art. 89r ust. 3 nie stosuje się.

Art. 89u.

1. Rada dokonuje wyboru przewodniczącego i wiceprzewodniczącego spośród swoich członków w głosowaniu tajnym, większością głosów w obecności co najmniej dwóch trzecich jej składu. W tym samym trybie Rada może przegłosować odwołanie z funkcji przewodniczącego i wiceprzewodniczącego Rady.
2. Po upływie kadencji Rady dotychczasowy przewodniczący pełni swoje obowiązki do czasu powołania nowego przewodniczącego.
3. Pierwsze posiedzenie plenarne Rady nowej kadencji zwołuje dotychczasowy przewodniczący w terminie 30 dni od dnia powołania członków Rady nowej kadencji.

Art. 89w.

Przewodniczący kieruje pracami Rady, w szczególności:

- 1) ustala plan pracy Rady;
- 2) zwołuje posiedzenia plenarne Rady;
- 3) wyznacza składy orzekające;
- 4) przydziela składom orzekającym sprawy do rozpatrzenia oraz czuwa nad terminowością ich załatwienia;
- 5) reprezentuje Radę przed innymi organami i instytucjami;
- 6) reprezentuje Radę w postępowaniu przed sądem administracyjnym lub wyznacza w tym celu innego członka Rady;
- 7) powołuje biegłych lub ekspertów do udziału w postępowaniu toczącym się przed Radą;
- 8) wyznacza członkom Rady zadania związane z działalnością Rady;
- 9) może powoływać zespoły tematyczne lub grupy robocze do opracowania zagadnień oraz dokonania analiz problemów wynikających z działalności Rady;
- 10) wykonuje inne zadania wynikające z przepisów prawa.

Art. 89z.

1. Rada orzeka w składach trzyosobowych, z wyjątkiem przypadku, o którym mowa w art. 34 ust. 2 pkt 5.
2. Orzeczenia zapadają większością głosów. Członek składu orzekającego nie może wstrzymać się od głosu.
3. Członek składu orzekającego, który nie zgodził się z większością głosujących, może przy podpisywaniu orzeczenia zgłosić zdanie odrębne, podając, w jakiej części i w jakim zakresie kwestionuje orzeczenie.
4. Przewodniczący Rady może zarządzić rozpoznanie sprawy w składzie jednoosobowym.
5. Przy orzekaniu członkowie Rady są związani wyłącznie przepisami prawa.
6. Jeżeli Rada zamierza nadać cudzoziemcowi status uchodźcy lub udzielić ochrony uzupełniającej albo zgody na pobyt tolerowany, zwraca się do Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, a w razie potrzeby także do innych organów, o przekazanie informacji, czy wobec wnioskodawcy lub osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 19 ust. 1 pkt 3 lub ust. 2, art. 20 ust. 1 pkt 2, ust. 2 lub 3 lub w art. 97 ust. 1a, gdy z akt sprawy wynika, że Szef Urzędu nie zwrócił się o udostępnienie takich informacji. Do uzyskiwania informacji przez Radę stosuje się przepisy art. 45 ust. 2–4.
7. Przewodniczący przekazuje Szefowi Urzędu akta spraw w postępowaniach administracyjnych w celu archiwizacji, nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia zakończenia postępowania.

Art. 89za.

1. Przewodniczący, wiceprzewodniczący i członkowie Rady otrzymują wynagrodzenie, a także diety, zwrot kosztów podróży i zakwaterowania na zasadach określonych w przepisach dotyczących wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju, wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 Kodeksu pracy.
2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wysokość wynagrodzenia przewodniczącego, wiceprzewodniczącego oraz pozostałych członków Rady, uwzględniając ryczałt miesięczny za udział w posiedzeniach Rady, wynagrodzenie za udział w składach orzekających oraz za udział w postępowaniach przed sądem administracyjnym. Wysokość wynagrodzenia uzależnia się od funkcji pełnionych przez członków Rady.

Art. 89zb.

1. Obsługę administracyjną i kancelaryjną Rady zapewnia Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.
2. Działalność Rady jest finansowana z budżetu państwa, z rozdziału dotyczącego Rady do Spraw Uchodźców, z części dotyczącej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, warunki organizacyjne i finansowe wykonywania obsługi Rady, uwzględniając charakter zadań Rady, określonych w art. 89p.

Dział III

Inne rodzaje ochrony udzielanej cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Rozdział 1

Azyl

Art. 90.

1. Cudzoziemcowi można, na jego wniosek, udzielić azylu w Rzeczypospolitej Polskiej, gdy jest to niezbędne do zapewnienia mu ochrony oraz gdy przemawia za tym ważny interes Rzeczypospolitej Polskiej.
- 1a.³⁴⁾ Wniosek o udzielenie azylu zawiera:
 - 1) dane wnioskodawcy i osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje, w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia postępowania o udzielenie azylu;
 - 2) określenie kraju pochodzenia wnioskodawcy i osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje;
 - 3) określenie istotnych zdarzeń będących przyczyną ubiegania się o azyl.
2. Cudzoziemcowi, któremu udzielono azylu, udziela się zezwolenia na osiedlenie się.

Art. 91.

1. Cudzoziemca pozbawia się azylu, jeżeli:
 - 1) ustały przyczyny, dla których azyl został udzielony;
 - 2) prowadzi on działalność skierowaną przeciwko obronności lub bezpieczeństwu państwa lub bezpieczeństwu i porządkowi publicznemu.
- 2.³⁵⁾ W decyzji o pozbawieniu azylu orzeka się o wydaleniu.
- 3.³⁵⁾ Do postępowania w sprawie pozbawienia azylu, w części dotyczącej orzeczenia o wydaleniu, stosuje się przepisy ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach dotyczące postępowania w sprawie wydalenia.

Art. 92.

1. Cudzoziemiec, który składa wniosek o udzielenie azylu, przebywając:
 - 1) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jest obowiązany poddać się pobraniu odcisków linii papilarnych i fotografowaniu;

³⁴⁾ Dodany przez art. 1 pkt 8 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

³⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 9 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

- 2) za granicą, jest obowiązany dołączyć do wniosku fotografię i po przybyciu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizego pobytowego w celu udziału w postępowaniu w sprawie o udzielenie azylu lub w związku z udzieleniem mu azylu – poddać się pobraniu odcisków linii papilarnych.
2. Pobranie odcisków linii papilarnych oraz fotografowanie cudzoziemca zapewnia komendant oddziału Straży Granicznej, obejmującego terytorialnym zasięgiem działania m. st. Warszawę.
3. W przypadku gdy cudzoziemiec nie wykonuje obowiązku, o którym mowa w ust. 1, wniosek o udzielenie azylu pozostawia się bez rozpoznania.

Art. 93.

- 1.³⁶⁾ Do postępowania w sprawie udzielenia azylu stosuje się odpowiednio przepisy art. 23 ust. 1, art. 24, art. 25, art. 35, art. 37 ust. 1 pkt 1, 2, 4 i 5 oraz art. 48 ust. 4.
2. Do małoletniego bez opieki w postępowaniu o udzielenie azylu stosuje się odpowiednio przepisy działu II rozdziały 3 i 5.

Art. 94.

1. Decyzje w sprawach udzielania i pozbawiania azylu wydaje Szef Urzędu³⁷⁾.
2. Wydanie decyzji o udzieleniu lub pozbawieniu azylu wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw zagranicznych.
3. Zezwolenia na osiedlenie się cudzoziemcowi, któremu udzielono azylu, udziela oraz wydaje kartę pobytu Szef Urzędu³⁷⁾.

Art. 95.

Cudzoziemca, któremu udzielono azylu, nie można zobowiązać do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 96.

Cudzoziemcowi, któremu udzielono azylu, można wydać decyzję o wydaleniu tylko po uprzednim pozbawieniu go azylu.

³⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 10 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

³⁷⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez art. 10 pkt 2 ustawy z dnia 24 maja 2007 r. o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 120, poz. 818), która weszła w życie z dniem 20 lipca 2007 r.

Rozdział 2**Zgoda na pobyt tolerowany³⁸⁾****Art. 97.**

1. Cudzoziemcowi udziela się zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli jego wydalenie:

1) mogłoby nastąpić jedynie do kraju, w którym zagrożone byłoby jego prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa osobistego, w którym mógłby zostać poddany torturom albo nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu lub być zmuszony do pracy lub pozbawiony prawa do rzetelnego procesu sądowego albo być ukarany bez podstawy prawnej w rozumieniu Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r.;

1a)³⁹⁾ naruszałoby prawo do życia rodzinnego w rozumieniu Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., lub naruszałoby prawa dziecka określone w Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 oraz z 2000 r. Nr 2, poz. 11), w stopniu istotnie zagrażającym jego rozwojowi psychofizycznemu;

2)⁴⁰⁾ jest niewykonalne z przyczyn niezależnych od organu wykonującego decyzję o wydaleniu i od cudzoziemca;

1a.⁴¹⁾ Przepisu ust. 1 pkt 1a nie stosuje się w przypadku, gdy dalszy pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowi zagrożenie obronności lub bezpieczeństwa państwa albo bezpieczeństwa i porządku publicznego.

2. Cudzoziemcowi można udzielić zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli jego wydalenie mogłoby nastąpić jedynie do kraju, do którego wydanie cudzoziemca jest niedopuszczalne na podstawie orzeczenia sądu o niedopuszczalności wydania cudzoziemca albo na podstawie rozstrzygnięcia Ministra Sprawiedliwości o odmowie jego wydania, uwzględniając przyczynę, z powodu której odmówiono wydania cudzoziemca, oraz interes Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 98.

Cudzoziemcowi, któremu udzielono zgody na pobyt tolerowany, przysługują uprawnienia cudzoziemca, któremu udzielono zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, o ile przepisy ustawy lub innych ustaw nie stanowią inaczej.

Art. 99.

1. Cudzoziemcowi, któremu udzielono zgody na pobyt tolerowany, wydaje się kartę pobytu.

³⁸⁾ Tytuł w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 11 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

³⁹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 12 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁴⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 9 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 19.

⁴¹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 12 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

2. Karta pobytu wydana cudzoziemcowi, któremu udzielono zgody na pobyt tolerowany, jest ważna rok.
3. Cudzoziemiec jest obowiązany wymienić kartę pobytu w przypadkach określonych w art. 77 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach, a także po upływie okresu jej ważności.

Art. 100.⁴²⁾

Cudzoziemiec jest obowiązany zwrócić kartę pobytu niezwłocznie po doręczeniu dokumentu potwierdzającego nabycie obywatelstwa polskiego, decyzji ostatecznej o cofnięciu zgody na pobyt tolerowany, decyzji o nadaniu statusu uchodźcy, decyzji o udzieleniu ochrony uzupełniającej, decyzji o udzieleniu zezwolenia na osiedlenie się lub w dniu zawiadomienia Szefa Urzędu o zrzeczeniu się prawa do korzystania ze zgody na pobyt tolerowany.

Art. 101.

Cudzoziemcowi, który posiada zgodę na pobyt tolerowany, nie można wydać decyzji o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ani decyzji o wydaleniu.

Art. 101a.⁴³⁾

W decyzji o udzieleniu zgody na pobyt tolerowany wydanej na podstawie art. 97 ust. 1 pkt 2 cudzoziemca zobowiązuje się do zgłaszania się w określonych odstępach czasu do organu wskazanego w decyzji oraz do zawiadamiania tego organu o każdej zmianie miejsca pobytu.

Art. 102.

1. Zgodę na pobyt tolerowany cofa się, jeżeli:

- 1) ustanie przyczyna, dla której została ona udzielona;
- 2) cudzoziemiec dobrowolnie zwrócił się o ochronę do władz kraju pochodzenia;
- 3) cudzoziemiec opuścił na stałe terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) dalsze jej obowiązywanie mogłoby spowodować poważne zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo bezpieczeństwa i porządku publicznego.
- 5)⁴⁴⁾ cudzoziemiec, któremu udzielono zgody na pobyt tolerowany na podstawie art. 97 ust. 1 pkt 2, uchyla się od nałożonego w tej decyzji obowiązku zgłaszania się w określonych odstępach czasu do wskazanego w niej organu lub zawiadomienia tego organu o każdej zmianie miejsca pobytu.

2.⁴⁵⁾ W decyzji o cofnięciu zgody na pobyt tolerowany orzeka się o wydaleniu i określa termin opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie dłuższy niż

⁴²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 13 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁴³⁾ Dodany przez art. 9 pkt 4 ustawy, o której mowa w odnośniku 19.

⁴⁴⁾ Dodany przez art. 9 pkt 5 ustawy, o której mowa w odnośniku 19.

⁴⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 14 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

14 dni, chyba że przed wydaniem decyzji o cofnięciu zgody na pobyt tolerowany cudzoziemcowi wydano decyzję o wydaleniu, która nie została wykonana.

- 3.⁴⁵⁾ Do postępowania w sprawie cofnięcia zgody na pobyt tolerowany, w części dotyczącej orzeczenia o wydaleniu, stosuje się przepisy ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach dotyczące postępowania w sprawie wydalenia.
- 4.⁴⁵⁾ Decyzji o cofnięciu zgody na pobyt tolerowany, udzielonej na podstawie art. 97 ust. 1 pkt 2, nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

Art. 103.

Zgoda na pobyt tolerowany wygasa z mocy prawa z dniem:

- 1)⁴⁶⁾ nadania cudzoziemcowi statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej;
- 2) nabycia przez cudzoziemca obywatelstwa polskiego;
- 3) zawiadomienia przez cudzoziemca, na piśmie, Szefa Urzędu³⁷⁾ o zrzeczeniu się prawa do korzystania ze zgody na pobyt tolerowany;
- 4) uzyskania zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony lub zezwolenia na osiedlenie się.

Art. 104.

1. Zgody na pobyt tolerowany udziela:

- 1)⁴⁷⁾ wojewoda:
 - a) z urzędu, w decyzji o odmowie wydalenia, gdy w postępowaniu w sprawie o wydalenie cudzoziemca stwierdzi, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności, o których mowa w art. 97 ust. 1 pkt 1 lub pkt 1a, albo w odrębnej decyzji, gdy okoliczności te ujawniły się po wydaniu decyzji o wydaleniu,
 - b) z urzędu, gdy wydalenie cudzoziemca jest niewykonalne z przyczyn niezależnych od organu wykonującego decyzję o wydaleniu i od cudzoziemca,
 - c) na wniosek organu właściwego do wykonania decyzji o wydaleniu cudzoziemca wydanej przez organ innego państwa członkowskiego stosującego dyrektywę Rady nr 2001/40/WE z dnia 28 maja 2001 r. w sprawie wzajemnego uznawania decyzji o wydalaniu obywateli państw trzecich (Dz. Urz. WE L 60 z 27.02.2004, str. 55; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 19, t. 4, str. 107), gdy zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności, o których mowa w art. 97 ust. 1;
- 2)⁴⁸⁾ Szef Urzędu:
 - a) z urzędu, w decyzji o odmowie nadania statusu uchodźcy i odmowie udzielenia ochrony uzupełniającej lub w decyzji o pozbawieniu azylu, jeżeli istnieje którakolwiek z okoliczności, o których mowa w art. 97

⁴⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 15 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁴⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 9 pkt 6 lit. a tiret pierwsze ustawy, o której mowa w odnośniku 19.

⁴⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 16 lit. a tiret drugie ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

- ust. 1 pkt 1 lub pkt 1a, lub w odrębnej decyzji, gdy okoliczności, o których mowa w art. 97 ust. 1 pkt 1 lub pkt 1a, powstały po wydaniu tych decyzji,
- b) na wniosek cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w sprawie którego sąd wydał orzeczenie o niedopuszczalności wydania lub Minister Sprawiedliwości rozstrzygnął o odmowie jego wydania,
 - c)⁴⁹⁾ z urzędu, gdy wydalenie cudzoziemca na podstawie decyzji o odmowie nadania statusu uchodźcy i ochrony uzupełniającej, która zawiera orzeczenie o wydaleniu, lub na podstawie decyzji o pozbawieniu azylu, jest niewykonalne z przyczyn niezależnych od organu wykonującego decyzję i od cudzoziemca;
- 3)⁴⁸⁾ Rada, gdy w wyniku rozpatrzenia odwołania od decyzji w sprawie o nadanie statusu uchodźcy stwierdzi, że istnieje którakolwiek z okoliczności, o których mowa w art. 97 ust. 1 pkt 1 lub pkt 1a.
- 1a.⁵⁰⁾ Decyzję w sprawie udzielenia zgody na pobyt tolerowany w przypadkach, gdy okoliczności, o których mowa w art. 97 ust. 1 pkt 1 lub pkt 1a, ujawniły się po wydaniu decyzji o wydaleniu lub wydalenie cudzoziemca jest niewykonalne z przyczyn niezależnych od organu wykonującego decyzję o wydaleniu i od cudzoziemca, wydaje wojewoda, który wydał decyzję o wydaleniu.
2. Organem wyższego stopnia w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego w stosunku do wojewody w sprawach, o których mowa w ust. 1 pkt 1, jest Szef Urzędu³⁷⁾.
 3. Decyzję w sprawie cofnięcia zgody na pobyt tolerowany wydaje organ, który jej udzielił, z tym że gdy decyzję o udzieleniu zgody na pobyt tolerowany wydała Rada, decyzję w sprawie jej cofnięcia wydaje Szef Urzędu³⁷⁾.
 - 4.⁵¹⁾ Decyzję w sprawie cofnięcia zgody na pobyt tolerowany na podstawie art. 102 ust. 1 pkt 4 wydaje się z urzędu lub na wniosek Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Szefa Służby Wywiadu Wojskowego, Komendanta Głównego Straży Granicznej, Komendanta Głównego Policji, komendanta oddziału Straży Granicznej, komendanta placówki Straży Granicznej lub komendanta wojewódzkiego Policji.
 5. Kartę pobytu cudzoziemcowi, któremu udzielono zgody na pobyt tolerowany, wydaje i wymienia organ, który udzielił zgody na ten pobyt, z tym że jeżeli zgody udzieliła Rada, czynności tych dokonuje Szef Urzędu³⁷⁾.

Art. 105.

1. Cudzoziemiec, któremu udzielono zgody na pobyt tolerowany w wyniku:
 - 1) postępowania o wydalenie,
 - 2) uwzględnienia przez Szefa Urzędu³⁷⁾ wniosku, o którym mowa w art. 104 ust. 1 pkt 2 lit. b,

⁴⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 9 pkt 6 lit. a tiret drugie ustawy, o której mowa w odnośniku 19.

⁵⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 9 pkt 6 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 19.

⁵¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 16 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

- 3)⁵²⁾ uwzględnienia przez wojewodę wniosku, o którym mowa w art. 104 ust. 1 pkt 1 lit. c

– jest obowiązany poddać się pobraniu odcisków linii papilarnych.

2. Pobranie odcisków linii papilarnych zapewnia w przypadku, o którym mowa w ust. 1:
 - 1) w pkt 1 – komendant wojewódzki Policji;
 - 2) w pkt 2 – Komendant Główny Policji.
3. Odciski linii papilarnych pobiera się za pomocą kart daktyloskopijnych lub urządzenia do elektronicznego pobierania odcisków.

Rozdział 3

Ochrona czasowa cudzoziemców

Art. 106.

1. Cudzoziemcom masowo przybywającym do Rzeczypospolitej Polskiej, którzy opuścili swój kraj pochodzenia lub określony obszar geograficzny, z powodu obcej inwazji, wojny, wojny domowej, konfliktów etnicznych lub rażących naruszeń praw człowieka, można udzielić ochrony czasowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez względu na to, czy ich przybycie miało charakter spontaniczny, czy też było wynikiem pomocy udzielonej im przez Rzeczpospolitą Polską lub społeczność międzynarodową.
2. Ochrony czasowej udziela się do chwili, gdy możliwy stanie się powrót cudzoziemców do uprzedniego miejsca ich zamieszkania, jednakże nie dłużej niż na okres roku.
3. Jeżeli po upływie roku nie ustaną przeszkody do bezpiecznego powrotu cudzoziemców do uprzedniego miejsca ich zamieszkania, okres ochrony czasowej przedłuża się o dalsze 6 miesięcy, jednak nie więcej niż dwa razy.

Art. 107.

1. Ochrony czasowej udziela się na podstawie i w granicach określonych w decyzji Rady Unii Europejskiej, przez okres określony każdorazowo w tej decyzji.
2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może udzielić ochrony czasowej cudzoziemcom nieobjętym decyzją Rady Unii Europejskiej, zmuszonym do opuszczenia kraju lub obszaru geograficznego, którego ta decyzja dotyczy, z powodu wystąpienia zdarzeń, o których mowa w art. 106 ust. 1.
3. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 2, określa się:
 - 1) szczegółowe zasady finansowania ochrony czasowej, limit cudzoziemców, którym można udzielić tej ochrony, okres jej trwania lub warunki zakończenia jej udzielania, sposób udzielania pomocy, o której mowa w art. 112 ust. 1, a także sposób realizacji zadań podejmowanych w ramach ochrony czasowej, uwzględniając w szczególności rodzaj zagrożenia, na które nara-

⁵²⁾ Dodany przez art. 9 pkt 7 ustawy, o której mowa w odnośniku 19.

żeni byli cudzoziemcy przed przybyciem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, możliwości finansowania tej ochrony oraz zobowiązania wynikające z postanowień umów międzynarodowych wiążących Rzeczpospolitą Polską;

- 2) zakres, szczegółowe warunki i sposób wykonywania badań lekarskich i zabiegów sanitarnych ciała i odzieży cudzoziemca, o których mowa w art. 114 ust. 2, kierując się w szczególności potrzebą zapobiegania rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych.

Art. 108.

1. Ochrony czasowej w razie wystąpienia zdarzeń, o których mowa w art. 106 ust. 1, udziela się na podstawie i w granicach określonych każdorazowo przez Radę Ministrów w rozporządzeniu.
2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, określa się:
 - 1) szczegółowe zasady finansowania ochrony czasowej, limit cudzoziemców, którym można udzielić tej ochrony, okres jej trwania, warunki zakończenia jej udzielania, sposób udzielania pomocy, o której mowa w art. 112 ust. 1, a także sposób realizacji zadań podejmowanych w ramach ochrony czasowej, uwzględniając w szczególności rodzaj zagrożenia, na które narażeni byli cudzoziemcy przed przybyciem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, możliwości finansowania tej ochrony oraz zobowiązania wynikające z postanowień umów międzynarodowych wiążących Rzeczpospolitą Polską;
 - 2) zakres, szczegółowe warunki i sposób wykonywania badań lekarskich i zabiegów sanitarnych ciała i odzieży cudzoziemca, o których mowa w art. 114 ust. 2, kierując się w szczególności potrzebą zapobiegania rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych.
3. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może przedłużyć okres udzielania ochrony czasowej, zgodnie z art. 106 ust. 3, biorąc pod uwagę istnienie przeszkód do bezpiecznego powrotu cudzoziemców do uprzedniego miejsca ich zamieszkania.
4. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może powierzyć realizację zadań podejmowanych w ramach ochrony czasowej organizacjom pozarządowym, określić zakres powierzanych zadań i okres ich wykonywania, sposób kontroli ich wykonywania oraz sposób finansowania tych zadań, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia cudzoziemcom należytej ochrony.

Art. 109.

Szef Urzędu³⁷⁾ może odmówić cudzoziemcowi skorzystania z ochrony czasowej, jeżeli:

- 1) istnieją uzasadnione podejrzenia, że:
 - a) popełnił zbrodnię przeciwko pokojowi, zbrodnię wojenną lub zbrodnię przeciwko ludzkości w rozumieniu przepisów prawa międzynarodowego odnoszących się do tych zbrodni,
 - b) popełnił, poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a przed przybyciem na to terytorium w celu korzystania z ochrony czasowej, zbrodnię o charakterze niepolitycznym,

- c) dopuścił się czynów sprzecznych z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych;
- 2) jego wjazd lub pobyt mogą zagrozić bezpieczeństwu państwa;
- 3) został skazany prawomocnym wyrokiem za taką zbrodnię, której charakter wskazuje, że jego obecność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej mogłaby stanowić zagrożenie dla jej obywateli.

Art. 110.

1. Cudzoziemcowi korzystającemu z ochrony czasowej wydaje się wizę, jeżeli jest to niezbędne do jego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Po przyjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemcowi korzystającemu z ochrony czasowej Szef Urzędu³⁷⁾ udziela zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony na okres roku i wydaje kartę pobytu.
3. Jeżeli okres ochrony czasowej został przedłużony, Szef Urzędu³⁷⁾ udziela, z urzędu, kolejnego zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony na okres, na który przedłużono udzielanie ochrony czasowej, i wydaje kartę pobytu.
4. Za wydanie wizy, karty pobytu i udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony nie pobiera się opłat.

Art. 111.

Cudzoziemca korzystającego z ochrony czasowej po przyjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poucza się w języku dla niego zrozumiałym o trybie i zasadach postępowania związanego z ochroną czasową oraz o przysługujących mu prawach i ciężących na nim obowiązkach.

Art. 112.

1. Cudzoziemcowi korzystającemu z ochrony czasowej Szef Urzędu³⁷⁾ zapewnia opiekę medyczną oraz przyznaje pomoc przez zakwaterowanie i wyżywienie, z zastrzeżeniem ust. 4.
2. Udzielanie cudzoziemcowi opieki medycznej następuje na podstawie umowy zawartej pomiędzy Szefem Urzędu³⁷⁾ a świadczeniodawcą w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.
- 3.⁵³⁾ Koszty opieki medycznej, o której mowa w ust. 1, z wyłączeniem kosztów określonych w przepisach ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, są finansowane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków będących w dyspozycji Szefa Urzędu.
4. Cudzoziemcowi korzystającemu z ochrony czasowej, który wykonuje pracę lub wykonuje działalność gospodarczą, Szef Urzędu³⁷⁾ zapewnia opiekę medyczną i pomoc, o której mowa w ust. 1, uwzględniając wysokość uzyskiwanego przez cudzoziemca dochodu.

⁵³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 61 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 21.

Art. 113.

1. Dla małoletniego bez opieki korzystającego z ochrony czasowej sąd właściwy ze względu na miejsce pobytu małoletniego, na wniosek Szefa Urzędu³⁷⁾, ustanawia opiekę.
2. Do opieki, o której mowa w ust. 1, stosuje się przepisy Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4.
3. Opiekę ustanawia się, gdy małoletniemu, o którym mowa w ust. 1, podczas pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie towarzyszy jego przedstawiciel ustawowy.
4. Opieka ustaje z mocy prawa, gdy małoletni, o którym mowa w ust. 1, opuści terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z upływem okresu, na jaki udzielona mu była ochrona czasowa, albo gdy władzę rodzicielską będzie mógł sprawować nad nim jego przedstawiciel ustawowy.
5. Do czasu ustanowienia opieki przez sąd małoletniego bez opieki umieszcza się w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Art. 114.

1. Cudzoziemiec korzystający z ochrony czasowej jest obowiązany poddać się pobraniu odcisków linii papilarnych i fotografowaniu.
2. W uzasadnionych przypadkach cudzoziemiec, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany poddać się badaniom lekarskim oraz niezbędnym zabiegom sanitarnym ciała i odzieży.
3. Pobranie odcisków linii papilarnych, fotografowanie oraz przeprowadzenie badań lekarskich i zabiegów sanitarnych ciała i odzieży cudzoziemców, o których mowa w ust. 1 i 2, zapewnia komendant oddziału Straży Granicznej, obejmującego terytorialnym zasięgiem działania m.st. Warszawę.

Art. 115.

Cudzoziemcowi korzystającemu z ochrony czasowej i nieposiadającemu dokumentu podróży Szef Urzędu³⁷⁾ może wydać polski dokument podróży dla cudzoziemca.

Art. 116.

Cudzoziemiec korzystający z ochrony czasowej może wykonywać pracę bez zezwolenia na pracę lub wykonywać działalność gospodarczą na zasadach określonych w ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095, z późn. zm.⁵⁴⁾).

Art. 117.

1. Jeżeli małżonek lub małoletnie dziecko cudzoziemca korzystającego z ochrony czasowej przebywa poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, Szef Urzędu³⁷⁾ podejmuje działania mające na celu połączenie rodziny.

⁵⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 180, poz. 1280, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 116, poz. 732, Nr 141, poz. 888, Nr 171, poz. 1056 i Nr 216, poz. 1367 oraz z 2009 r. Nr 3, poz. 11, Nr 18, poz. 97 i Nr 168, poz. 1323.

2. Szef Urzędu³⁷⁾ może podjąć działania mające na celu połączenie cudzoziemca korzystającego z ochrony czasowej z innymi niż określeni w ust. 1 jego bliskimi krewnymi, którzy bezpośrednio przed przybyciem cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej prowadzili z nim wspólne gospodarstwo domowe i pozostawali na jego całkowitym lub częściowym utrzymaniu.
3. Osobom, o których mowa w ust. 1 i 2, wydaje się wize i udziela zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony na zasadach określonych w art. 110.
4. Do połączenia cudzoziemca korzystającego z ochrony czasowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z członkiem jego rodziny korzystającym z ochrony czasowej na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej stosuje się art. 117a i 117b.

Art. 117a.

1. Szef Urzędu³⁷⁾ może wystąpić do właściwego organu innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej z wnioskiem o przeniesienie cudzoziemca korzystającego z ochrony czasowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.
2. Szef Urzędu³⁷⁾ informuje Komisję Europejską i Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców o wystąpieniu z wnioskiem, o którym mowa w ust. 1.
3. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, zawiera:
 - 1) imię i nazwisko cudzoziemca;
 - 2) obywatelstwo;
 - 3) datę i miejsce urodzenia;
 - 4) stan cywilny;
 - 5) dane dotyczące pokrewieństwa cudzoziemca.
4. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, dołącza się:
 - 1) dokument potwierdzający tożsamość cudzoziemca lub dokument podróży;
 - 2) dokumenty potwierdzające związki rodzinne, w szczególności odpis skrócony aktu małżeństwa, aktu urodzenia, dokumenty potwierdzające istnienie stosunku przysposobienia;
 - 3) inne informacje niezbędne do ustalenia tożsamości cudzoziemca lub związków rodzinnych;
 - 4) informacje o wydanych decyzjach w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt, wizach lub decyzjach o odmowie wydania wize i dokumentach, na podstawie których wydano te decyzje;
 - 5) informacje o złożonych wnioskach o udzielenie zezwolenia na pobyt lub o wydanie wize, wraz z określeniem etapu postępowania w tych sprawach.

Art. 117b.

1. Przeniesienie cudzoziemca korzystającego z ochrony czasowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej następuje za jego zgodą.

2. Cudzoziemcowi, który podlega przeniesieniu do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Szef Urzędu³⁷⁾ wydaje przepustkę.
3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór przepustki, o której mowa w ust. 2, uwzględniając postanowienia dyrektywy Rady 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. w sprawie minimalnych standardów przyznawania tymczasowej ochrony na wypadek masowego napływu wysiedleńców oraz środków wspierających równowagę wysiłków między Państwami Członkowskimi związanych z przyjęciem takich osób wraz z jego następstwami (Dz. Urz. WE L 212 z 7.08.2001).
4. Z dniem, w którym cudzoziemiec korzystający z ochrony czasowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej opuszcza to terytorium, traci ważność wydana mu wiza i wygasa udzielone zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony.

Art. 118.

1. Po zakończeniu okresu ochrony czasowej Szef Urzędu³⁷⁾ podejmuje działania mające na celu umożliwienie powrotu cudzoziemcom do kraju pochodzenia lub na obszar, z którego przybyli.
2. Po zakończeniu ochrony czasowej Szef Urzędu³⁷⁾ informuje cudzoziemca w języku dla niego zrozumiałym o wszystkich okolicznościach, które mogą mieć znaczenie przy podjęciu przez cudzoziemca decyzji o powrocie do kraju pochodzenia lub na obszar, z którego przybył.
3. W przypadku gdy po zakończeniu ochrony czasowej powrót cudzoziemca do kraju pochodzenia lub na obszar, z którego przybył, jest niemożliwy ze względu na jego stan zdrowia, w szczególności gdy powodowałby konieczność przerwania leczenia szpitalnego, Szef Urzędu³⁷⁾ udziela cudzoziemcowi zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony do czasu ustania okoliczności uniemożliwiających jego powrót do kraju pochodzenia lub na obszar, z którego przybył.

Dział IV

Rejestry

Art. 119.

1. Rejestry w sprawach cudzoziemców, którym udzielana jest ochrona, prowadzi się w systemie informatycznym w formie następujących zbiorów:
 - 1)⁵⁵⁾ rejestru spraw o nadanie statusu uchodźcy i udzielenie ochrony uzupełniającej oraz o udzielenie pomocy cudzoziemcom ubiegającym się o nadanie statusu uchodźcy;
 - 2) rejestru spraw o wydalenie osób posiadających status uchodźcy;
 - 3) rejestru spraw o udzielenie azylu;
 - 4) rejestru spraw o udzielenie zgody na pobyt tolerowany;
 - 5) rejestru spraw o udzielenie ochrony czasowej;
 - 6) rejestrów odcisków linii papilarnych pobranych od cudzoziemca, który:

⁵⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 17 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

- a) złożył wniosek o nadanie statusu uchodźcy,
 - b) złożył wniosek o udzielenie azylu,
 - c) uzyskał zgodę na pobyt tolerowany,
 - d) korzysta z ochrony czasowej;
- 7)⁵⁶⁾ rejestru spraw prowadzonych na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 343/2003.
2. Rejestr, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, w zakresie dotyczącym cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, którym udzielono pomocy, może być prowadzony także w systemie kartotecznym.

Art. 120.

Rejestry, o których mowa w art. 119:

- 1)⁵⁷⁾ w pkt 1, prowadzi komendant oddziału Straży Granicznej, komendant placówki Straży Granicznej, Szef Urzędu i Rada, każdy w zakresie swojego działania;
- 2)⁵⁷⁾ w pkt 2, 3, 5 i 7, prowadzi Szef Urzędu;
- 3) w pkt 4, prowadzi Szef Urzędu³⁷⁾, wojewoda i Rada, każdy w zakresie swojego działania;
- 4) w pkt 6, prowadzi Komendant Główny Policji.

Art. 121.

1.⁵⁸⁾ W rejestrach, o których mowa w art. 119:

- 1)⁵⁹⁾ w pkt 1, przechowuje się informacje o wnioskach, wydanych postanowieniach, decyzjach administracyjnych i wyrokach sądu, zaświadczeniach tożsamości, kartach pobytu i dokumentach podróży przewidzianych w Konwencji Genewskiej, informację, czy cudzoziemiec jest małoletnim bez opieki, dane, o których mowa w art. 8, oraz dane biometryczne dotyczące cudzoziemców objętych postępowaniami, o których mowa w pkt 1;
- 2) w pkt 2, przechowuje się informacje o decyzjach administracyjnych i wyrokach sądu oraz dane, o których mowa w art. 8, dotyczące cudzoziemców, o których mowa w pkt 2;
- 3) w pkt 3, przechowuje się informacje o wnioskach, wydanych postanowieniach, decyzjach administracyjnych i wyrokach sądu, kartach pobytu oraz dane, o których mowa w art. 8, dotyczące cudzoziemców objętych postępowaniami, o których mowa w pkt 3;
- 4) w pkt 4, przechowuje się informacje o decyzjach administracyjnych, wyrokach sądu i kartach pobytu oraz dane, o których mowa w art. 8, dotyczące cudzoziemców objętych postępowaniami, o których mowa w pkt 4;

⁵⁶⁾ Dodany przez art. 1 pkt 17 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁵⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 18 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁵⁸⁾ Oznaczenie ust. 1 nadane przez art. 1 pkt 6 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 4.

⁵⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 6 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 4.

- 5) w pkt 5, przechowuje się informacje o decyzjach administracyjnych i kartach pobytu oraz dane, o których mowa w art. 8, dotyczące cudzoziemców, którym udzielono ochrony czasowej;
 - 6) w pkt 6, przechowuje się informacje o podstawie prawnej i dacie pobrania odcisków linii papilarnych, informacje o kartach daktyloskopijnych lub o pobraniu odcisków linii papilarnych za pomocą urządzenia do elektronicznego pobierania odcisków oraz dane osobowe cudzoziemca dotyczące:
 - a) imienia (imion) i nazwiska,
 - b) daty i miejsca urodzenia,
 - c) obywatelstwa;
 - 7)⁶⁰⁾ w pkt 7, przechowuje się informacje o wnioskach, wydanych decyzjach, miejscu i dacie przekroczenia granicy przez wnioskodawcę lub osobę, w imieniu której wnioskodawca występuje, przekazywane na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 343/2003, oraz dane, o których mowa w art. 8, dotyczące wnioskodawcy lub osoby, w imieniu której wnioskodawca występuje.
- 2.⁶¹⁾ Dane biometryczne przechowuje się do dnia odebrania przez cudzoziemca dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej, a w przypadku jego nieodebrania, do dnia upływu ważności tego dokumentu.

Art. 121a.

Umieszczenie danych cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, którym udzielono pomocy, w rejestrze, o którym mowa w art. 119 ust. 1 pkt 1, zastępuje wykonanie obowiązku meldunkowego.

Art. 122.

Organy, które pobierają od cudzoziemców, o których mowa w art. 119 pkt 6, odciski linii papilarnych, są obowiązane do przekazywania Komendantowi Głównemu Policji danych, o których mowa w art. 121 pkt 6, oraz odcisków linii papilarnych pobranych za pomocą kart daktyloskopijnych lub urządzenia do elektronicznego pobierania odcisków.

Art. 123.

1. Dane i odciski linii papilarnych cudzoziemców, o których mowa w art. 119 pkt 6, są przechowywane oddzielnie od zbiorów i rejestrów odcisków linii papilarnych gromadzonych w innych celach.
2. W rejestrach, o których mowa w art. 119 pkt 6, mogą być przechowywane dane i odciski linii papilarnych cudzoziemca przekazywane przez organy innych państw.
3. Komendant Główny Policji udostępnia dane przetwarzane w rejestrach, o których mowa w art. 119 pkt 6:
 - 1) organom Straży Granicznej;

⁶⁰⁾ Dodany przez art. 1 pkt 19 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁶¹⁾ Dodany przez art. 1 pkt 6 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 4.

- 2) organom Policji;
 - 3) prokuratorowi;
 - 4) Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
 - 5) Szefowi Urzędu³⁷⁾.
4. Dane przetwarzane w rejestrach, o których mowa w art. 119 pkt 6, można udostępnić, bez konieczności składania pisemnego wniosku, za pomocą urządzeń służących do teletransmisji danych podmiotom, o których mowa w ust. 3, gdy jest to uzasadnione specyfiką lub zakresem wykonywania ich zadań oraz jeżeli podmioty te posiadają urządzenia umożliwiające odnotowanie w systemie, kto, kiedy, w jakim celu oraz jakie dane uzyskał, oraz zabezpieczenia techniczne i organizacyjne uniemożliwiające wykorzystanie danych niezgodnie z celem ich uzyskania.

Art. 124.

Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór karty daktyloskopijnej, na której pobiera się odciski linii papilarnych cudzoziemców, o których mowa w art. 119 pkt 6, uwzględniając przyczynę pobrania odcisków linii papilarnych.

Dział V

Przepisy karne

Art. 125.

Kto zabiera w celu przywłaszczenia lub przywłaszcza sobie zaświadczenie tożsamości albo dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej lub takiego dokumentu używa, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 126.

1. Kto:

- 1)⁶²⁾ opuszcza bez zezwolenia miejsce pobytu lub miejscowość wyznaczoną mu do przebywania na podstawie art. 89c,
- 2)⁶²⁾ nie zawiadamia o utracie zaświadczenia tożsamości w terminie, o którym mowa w art. 58 ust. 4, lub o utracie dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej w terminie, o którym mowa w art. 89k ust. 1,
- 3) nie zwraca znalezione go zaświadczenia tożsamości lub dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej w przypadku, gdy wydano mu nowe zaświadczenie tożsamości lub nowy dokument podróży przewidziany w Konwencji Genewskiej,
- 4) uchyla się od obowiązku wymiany zaświadczenia tożsamości lub dokumentu podróży przewidzianego w Konwencji Genewskiej,

⁶²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 20 ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

- 5) nie wykonuje obowiązku poddania się pobraniu odcisków linii papilarnych, o którym mowa w art. 105 ust. 1,
 - 6)⁶³⁾ uchyla się od nałożonego w decyzji, wydawanej na podstawie art. 101a, obowiązku zgłaszania się w określonych odstępach czasu do wskazanego w tej decyzji organu lub zawiadomienia tego organu o każdej zmianie miejsca pobytu
– podlega karze grzywny.
2. Orzekanie w sprawach o czyny, o których mowa w ust. 1, następuje w trybie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.
 3. Wyrok nakazowy wydany w postępowaniu nakazowym jest natychmiast wykonalny.

Dział VI

Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe

Rozdział 1

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 127–136. (pominięte).⁶⁴⁾

Rozdział 2

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 137.

Postępowania administracyjne w sprawach o nadanie statusu uchodźcy i o udzielenie azylu, wszczęte na podstawie dotychczasowych przepisów toczą się według przepisów niniejszej ustawy.

Art. 138.

1. Przed wydaniem decyzji o wydaleniu w postępowaniu wszczętym przed dniem wejścia w życie ustawy, które nie zostało zakończone do tego dnia decyzją ostateczną, wojewoda bada, czy zachodzą okoliczności uzasadniające udzielenie cudzoziemcowi zgody na pobyt tolerowany, o których mowa w art. 97, a w razie ich stwierdzenia – odmawia wydalenia i udziela zgody na pobyt tolerowany.
2. W postępowaniach w sprawach zezwoleń na zamieszkanie na czas oznaczony wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy, które nie zostały zakończone do tego dnia decyzją ostateczną, dotyczących cudzoziemców, w stosunku do których zachodziły okoliczności, o których mowa w art. 17 ust. 2 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2001 r. Nr 127, poz.

⁶³⁾ Dodany przez art. 9 pkt 8 ustawy, o której mowa w odnośniku 19.

⁶⁴⁾ Zamieszczone w obwieszczeniu.

1400, z późn. zm.⁶⁵⁾), wojewoda bada, czy zachodzą okoliczności uzasadniające udzielenie cudzoziemcowi zgody na pobyt tolerowany, o których mowa w art. 97, i w razie ich stwierdzenia – wydaje decyzję o udzieleniu tej zgody.

Art. 139.

1. Decyzje wydane na podstawie art. 35 ust. 3 ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach, które w dniu wejścia w życie ustawy nie stały się decyzjami ostatecznymi, stają się z mocy prawa decyzjami wydanymi na podstawie art. 14 niniejszej ustawy.
2. Decyzje w sprawie pomocy dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy wydane na podstawie art. 85f ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach zachowują moc, z tym że realizacja świadczeń przysługujących tym cudzoziemcom odbywa się według zasad określonych w niniejszej ustawie.

Art. 140.

Pozostają w mocy decyzje o nadaniu statusu uchodźcy oraz decyzje o udzieleniu azylu wydane cudzoziemcom na podstawie dotychczasowych przepisów.

Art. 141.

1. Z dniem wejścia w życie ustawy wygasają zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony wydane cudzoziemcom, którym nadano status uchodźcy na podstawie art. 43 ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach.
2. Z dniem wejścia w życie ustawy zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony wydane cudzoziemcom, w stosunku do których zachodziły okoliczności, o których mowa w art. 17 ust. 2 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach, stają się decyzjami w sprawie udzielenia zgody na pobyt tolerowany w rozumieniu niniejszej ustawy.

Art. 142.

1. Dokumenty wydane cudzoziemcom, do których stosuje się przepisy niniejszej ustawy, wydane na podstawie ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach, zachowują ważność do czasu ich wymiany, nie dłużej jednak niż do końca okresu ich ważności.
2. Karty pobytu wydane cudzoziemcom, o których mowa w art. 140, przed wejściem w życie ustawy, podlegają nieodpłatnej wymianie w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.
3. Cudzoziemcom, o których mowa w art. 141:
 - 1) w ust. 1, wydaje się kartę pobytu, o której mowa w art. 74 ust. 1;
 - 2) w ust. 2, wydaje się kartę pobytu, o której mowa w art. 99 ust. 1.

⁶⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 41, poz. 365, Nr 74, poz. 676, Nr 81, poz. 731, Nr 89, poz. 804, Nr 141, poz. 1180 i Nr 153, poz. 1271 oraz z 2003 r. Nr 97, poz. 894 i Nr 101, poz. 942.

4. Po upływie terminu, o którym mowa w ust. 2, wymiana kart pobytu następuje za opłatą stosowaną przy wydaniu karty pobytu na podstawie niniejszej ustawy.

Art. 143. (pominięty).⁶⁴⁾

Art. 144.

Wpisy do rejestrów prowadzonych na podstawie dotychczasowych przepisów z dniem wejścia w życie ustawy stają się wpisami do rejestrów prowadzonych na podstawie niniejszej ustawy.

Art. 145.

Do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie upoważnień przewidzianych w ustawie, nie dłużej jednak niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, zachowują moc przepisy dotychczasowe.

Art. 146.

1. Przepis art. 107 stosuje się od dnia uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej.
2. Przepis art. 129 w zakresie, w jakim dotyczy cudzoziemców posiadających zgodę na pobyt tolerowany, stosuje się od dnia 1 stycznia 2004 r.
3. Przepisy art. 108 ust. 1–3 tracą moc z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej.

Art. 147.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 września 2003 r.